୨-୮ ନଭେମ୍ବର, ୨୦୨୫

ସକାଳ
THE SAKALA

ରବିବାର ସିନ୍ଦୁରା

- ସାଇବର ଅପରାଧର ମାୟାଜାଲ
- ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ଠକେଇ
- ଅସୁରକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ
- ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଚେତନତା
- ସାଇବର ଅପରାଧ ଓ ଆଇନ

ମାୟାଜାଲ

ବର୍ତ୍ତମାନ ହେଉଛି ଡିଜିଟାଲ୍‌ର ଯୁଗ। ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ବଳରେ ମଣିଷ ଅସମ୍ଭବ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମ୍ଭବ କରିପାରୁଛି। ତେବେ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବିକାଶ ସହିତ କେତେକ ନୂଆ ବିପଦ ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି। ସେଥିମଧ୍ୟରୁ 'ସାଇବର ଅପରାଧ' ଅନ୍ୟତମ। ଇଣ୍ଟରନେଟ୍, କମ୍ପ୍ୟୁଟର୍, ସ୍ମାର୍ଟ ଫୋନ୍ ଭଳି ଡିଜିଟାଲ୍ ଉପକରଣକୁ ଉପଯୋଗ କରି ଦୁର୍ବୃତ୍ତମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଜଡ଼ିତ ରହୁଛନ୍ତି। ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ଚୋରି କରିବା, ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରୁ ଟଙ୍କା ବାହାର କରିବା, ଅଶ୍ଳୀଳ ଫଟୋ ଓ ଭିଡିଓ ପ୍ରସାରଣ କରିବା, ସରକାରୀ ୱେବ୍‌ସାଇଟ୍ ହ୍ୟାକ୍ କରିବା ଆଦି ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସାଇବର ଅପରାଧ। ପ୍ରଥମେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର୍ ଓ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟବହାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା। ଆମେରିକାରେ ଏହାର ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ପ୍ରଥମେ ସେଠାକାର ଲୋକେ ସାଇବର ଅପରାଧର ଶିକାର ହୋଇଥିଲେ। ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅପରାଧ ବ୍ୟାପିବାରେ ଲାଗିଲା। ଏବେ ଭାରତର କେତୋଟି ରାଜ୍ୟରେ ନିୟମିତ ସାଇବର ଅପରାଧ ଘଟିବାରେ ଲାଗିଛି। ଓଡ଼ିଶାର ଜନତା ମଧ୍ୟ ଏହି ଅପରାଧୀଙ୍କ କବଳରୁ ରକ୍ଷା ପାଇ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି। ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଲୁଟି ନେଉଛନ୍ତି ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଗାଁଠାରୁ ସହର, ଗରିବଙ୍କଠାରୁ ଧନୀ ଲୋକଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତେ ଛନ୍ଦି ହୋଇପଡୁଛନ୍ତି ଏହି ଅଦୃଶ୍ୟ ଠକଙ୍କ ମାୟାଜାଲରେ। ବିଶେଷ କରି ସୋସିଆଲ୍ ମିଡିଆ, ଲୋନ୍ ଆପ୍, ଶିକ୍ଷା ଆପ୍, ବ୍ୟାବସାୟିକ ଆପ୍ ଆଦି ଜରିଆରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରୁଛନ୍ତି ସାଇବର ଅପରାଧୀ। ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ଲୋଭ ମୋହରେ ପଡୁଛନ୍ତି କେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେମାନଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ଟଙ୍କା ଗାଏବ ହୋଇଯାଉଛି। ପୁଣି କାହାକୁ ଅଶ୍ଳୀଳ ଭିଡିଓ ଏବଂ ଫଟୋ ଭାଇରାଲ୍ କରିବାର ଧମକ ଦେଇ ଲୁଟି ନେଉଛନ୍ତି ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଟଙ୍କା। ସାଇବର ଅପରାଧକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଛନ୍ତି। ତଥାପି ଦିନକୁ ଦିନ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ସାଇବର ଅପରାଧ ସଂଖ୍ୟା। ଏପରିକି ଏ ନେଇ ବାରମ୍ବାର ସଚେତନ କରାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ଜନତା ସତର୍କ ରହୁ ନାହାନ୍ତି। ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସାଇବର ଅପରାଧ କ'ଣ, ଏହା କେତେ ପ୍ରକାର, ଏହାକୁ ନେଇ କ'ଣ ରହିଛି ଆଇନ, ବଡ଼ ବଡ଼ ସାଇବର ଠକେଇ, ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଚେତନତା ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ନେଇ ଏଥର 'ସିନ୍ଦୂରା'ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନା :

ମାୟାଜାଲ

ପ୍ରସ୍ତୁତି 'ସକାଳ' ବ୍ୟୁରୋ

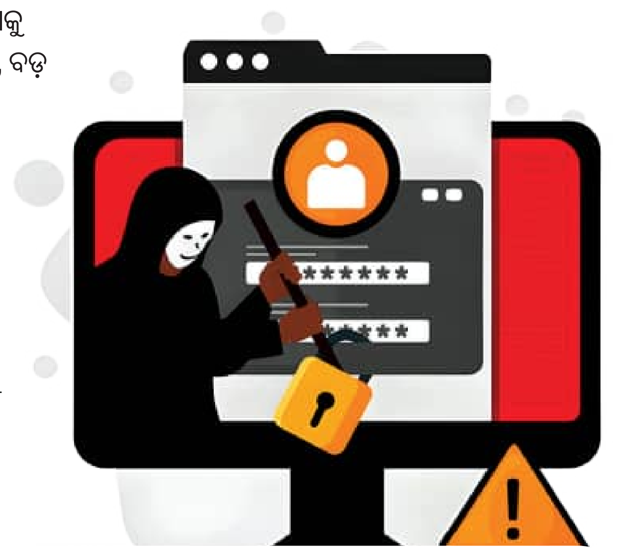

କେମିତି କଟିବ ସପ୍ତାହ

ମେଷ

ରବି, ସୋମବାରରେ କୋର୍ଟକଚେରି ମାମଲାରେ ପଡ଼ିଯାଇପାରନ୍ତି। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଆୟର ନୂତନ ସ୍ରୋତ ଉନ୍ମୋଚନ ହେବ। ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ କଠିନ ପରିଶ୍ରମର ଫଳ ପାଇବେ।

ବୃଷ

ରବି, ସୋମବାରରେ ସନ୍ତାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚିନ୍ତିତ ରହିବେ। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇପାରନ୍ତି। ଗୁରୁ ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଗୁରୁଜନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତୁ। ମହିଳାମାନେ ଅବହେଳାର ଶିକାର ହେବେ।

ମିଥୁନ

ରବି, ସୋମବାରରେ ପରିଶ୍ରମର ଫଳ ପାଇବେ। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନର ରାସ୍ତା ପାଇବେ। ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସହଯୋଗ ପାଇବେ। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦେବ। ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା କାମ ବିଗିଡ଼ି ଯାଇପାରେ।

କର୍କଟ

ରବି, ସୋମବାରରେ ନିଜ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରିବେ। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ତରବରିଆ ଭାବରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ। ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ମିଶ୍ରିତ ଫଳ ପାଇବେ। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦେଇପାରେ।

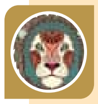

ସିଂହ

ରବି, ସୋମବାରରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ କୌଣସି ଖବର ପାଇ ଉତ୍ସାହିତ ରହିବେ। ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କ ସହଯୋଗ ମିଳିବ। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଧର୍ମାଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ମନ ବଳାଇବେ। ମହିଳାମାନେ ଚଳଚଞ୍ଚଳ ରହିବେ।

କନ୍ୟା

ରବି, ସୋମବାରରେ ପଦୋନ୍ନତିର ଯୋଗ ରହିଛି। କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାୟିତ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ହେବ। ମାନସମ୍ମାନର ଅଧିକାରୀ ହେବେ। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ପରିବାର ସହ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଯାଇପାରନ୍ତି। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ନୂତନ ସାହସ ସଂଚାର କରି ଆଗକୁ ବଢ଼ିବେ।

ତୁଳା

ରବି, ସୋମବାରରେ ଶାରୀରିକ ଅସୁସ୍ଥତା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତରେ ପଡ଼ିଯାଇପାରନ୍ତି। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ନିଜ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବେ। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ନିଜ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ସଫଳତା ପାଇବେ।

ବିଛା

ରବି, ସୋମବାରରେ ସାଙ୍ଗସାଥୀଙ୍କ ସହ ଦୂରସ୍ଥାନକୁ ଯାତ୍ରା କରିପାରନ୍ତି। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଛୋଟ ଛୋଟ କଥାକୁ ନେଇ ଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଯାଇ ପାରନ୍ତି। ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ କ୍ୟାରିୟର ପାଇଁ ନୂତନ ସୁଯୋଗ ପାଇବେ।

ଧନୁ

ରବି, ସୋମବାରରେ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ନୂତନ ଯୋଜନା କରିବେ। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ମନର ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଏକୁଟିଆ ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିବେ। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଉଚ୍ଚ ବିଚାର ଏବଂ ସକାରାତ୍ମକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଧରି ଆଗକୁ ବଢ଼ିବେ।

ମକର

ରବି, ସୋମବାରରେ ଗୁରୁଜନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାବସ୍ଥାକୁ ନେଇ ଚିନ୍ତିତ ରହିବେ। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଶୁଭ ସମାଚାର ପାଇପାରନ୍ତି। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଭୂ-ସଂପତ୍ତି କ୍ରୟ କରିପାରନ୍ତି। ପାରିବାରିକ ମିଳାମିଶା ଓ ସୁଖସମୃଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ।

କୁମ୍ଭ

ରବି, ସୋମବାରରେ ମାଙ୍ଗଳିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗଦାନ। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ଅଯଥା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିପାରନ୍ତି। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବା ସମ୍ପର୍କ ପୁନଶ୍ଚ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଯିବ। ଭ୍ରମଣ ଯୋଗ ରହିଛି।

ମୀନ

ରବି, ସୋମବାରରେ ଅଯଥା ଚିନ୍ତା କରି ମାନସିକ ଅବସାଦରେ ରହିପାରନ୍ତି। ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଧାର୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବେ। ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ନୂତନ ସମ୍ପର୍କରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇପାରନ୍ତି। ପରିବାରରେ ଅଶାନ୍ତି ଲାଗି ରହିବ।

ନନ୍ଦିଘୋଷ ନେଟୱର୍କ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍
ଇଡ୍‌କୋ ପ୍ଲଟ୍ ନଂ: ୯୦ - ୯୧, ଭଗବାନପୁର ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ୍ ଇଷ୍ଟେଟ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୯
ଇ-ମେଲ୍ : feature@thesakala.com

ମଣିଷ ଏବେ ଦୁଇଟି ଦୁନିଆରେ ବଞ୍ଚୁଛି । ଗୋଟିଏ ହେଲା ଆଖପାଖରେ ଥିବା ନିଜର ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ପରିବେଶ, ଅନ୍ୟଟି ହେଲା ସାଇବର ଜଗତ । ସାଇବର ଜଗତରେ ଲୋକେ ନିଜର ସବୁ କାମ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କଥାବାର୍ତ୍ତା, ଜିନିଷ କିଣାବିକା, ଟଙ୍କା ନେଣଦେଣ ଏପରିକି ବିବାହ ପାଇଁ ବରକନ୍ୟା ଖୋଜିବା ଏଠାରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁଛି । ସମାଜରେ ସାଇବର ଜଗତର ପତିଆରା କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ପ୍ରକୃତ ଦୁନିଆରେ ଯେପରି ଚୋରି, ଛିନ୍‌ତାଇ, ଠକେଇ, ହଡପ୍, ଲୁଟ୍ ଏବଂ ହତ୍ୟା ହେଉଥିଲା । ସାଇବର ଜଗତରେ ମଧ୍ୟ ସେଭଳି ଭାବେ ଅପରାଧ ଘଟୁଛି । ଏହି ଅପରାଧକୁ ସାଇବର ଅପରାଧ କୁହାଯାଉଛି ଏବଂ ଅପରାଧ ଘଟାଉଥିଲା ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ସାଇବର ଅପରାଧୀ ବୋଲି ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଉଛି । ଦିନକୁ ଦିନ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଓ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ଉପରେ ଲୋକଙ୍କ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଯେତିକି ବଢି ଚାଲିଛି, ତା'ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ସାଇବର ଅପରାଧ ଓ ଅପରାଧୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହା କେବଳ ଆଞ୍ଚଳିକ କିମ୍ବା ଜାତୀୟ ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ, ବରଂ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସଙ୍କଟ ରୂପେ ଉଭା ହୋଇଛି । ଲୋକଙ୍କ ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷାକୁ ସୁଯୋଗ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରି ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଠକି ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ହୋଚିମିନ୍ ଦେବତା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସାଇବର ଅପରାଧର ମାୟାଜାଲ

ସାଇବର ଅପରାଧ ଏବଂ ଅପରାଧୀଙ୍କ ପରିଭାଷା

ସାଇବର ଅପରାଧ ହେଉଛି ଯେ କୌଣସି ଅପରାଧୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯାହା, ଏକ କମ୍ପ୍ୟୁଟର୍, ନେଟୱର୍କ କିମ୍ବା ଡିଜିଟାଲ୍ ଡିଭାଇସ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ଅପରାଧ କରିବା। ଯେପରିକି ହ୍ୟାକିଂ, ଫିସିଂ ଏବଂ ପରିଚୟ ଚୋରି। ଏଭଳି ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସାଇବର ଅପରାଧୀ କୁହାଯାଏ। ପ୍ରାୟତଃ ଆର୍ଥିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଅପରାଧୀମାନେ ଏହି ଅପରାଧ କରିଥାନ୍ତି। କେତେକ ସମୟରେ ସିଷ୍ଟମଗୁଡ଼ିକକୁ କ୍ଷତି କରିବା ବା ଅନ୍ୟକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇବା ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥାଏ ।

ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ସାଇବର୍ କ୍ରାଇମ୍ କୋଅର୍ଡିନେସନ ସେଣ୍ଟର (ଆଇ୪ସି) ରିପୋର୍ଟ କରିଛି ଯେ, ଆଇ୪ସି ବିଶ୍ଳେଷଣ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତରେ ଆର୍ଥିକ ସାଇବର ଠକେଇର ସ୍ଥିତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଂଘାତିକ । ୨୦୨୫ର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧରେ, ଭାରତ ପ୍ରତି ମାସରେ ହାରାହାରି ୧,୦୦୦ କୋଟି ସାଇବର ଠକଙ୍କ ପାଇଁ ହରାଇଛି । ମୋଟ ୭,୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ହରାଇ ସାରିଲାଣି । ଆଇ୪ସି ଅନୁଯାୟୀ, ୨୦୨୫ରେ ପ୍ରକଳ୍ପିତ ବାର୍ଷିକ କ୍ଷତି ୧.୨ ଲକ୍ଷ କୋଟି (୧.୨ ଟ୍ରିଲିୟନ) ଅତିକ୍ରମ କରିପାରେ । ଯାହା ଭାରତର ଜିଡିପିର ୦.୭ ପ୍ରତିଶତ ।

ଠକେଇର ଉତ୍ସ ଓ ପ୍ରକୃତି

ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରୁଥିବା ୫୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ସାଇବର ଠକ ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ଏସୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ, ଯଥା- କମ୍ବୋଡ଼ିଆ, ମିଆଁମାର, ଭିଏତନାମ, ଲାଓସ ଏବଂ ଥାଇଲାଣ୍ଡର ବାସିନ୍ଦା । ଯାହାକୁ ଚାଇନାର ହ୍ୟାଣ୍ଡଲରମାନେ ଉଚ୍ଚ ସୁରକ୍ଷା କମ୍ପାଉଣ୍ଡରୁ ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଷ୍ଟକ୍ ଟ୍ରେଡିଂ/ନିବେଶ ଠକେଇ, ଡିଜିଟାଲ୍ ଗିରଫ ଠକେଇ, କାର୍ଯ୍ୟ-ଆଧାରିତ ଏବଂ ନିବେଶ-ଆଧାରିତ ଠକେଇ ଜଡ଼ିତ । ଭାରତୀୟ ଗୁଇନ୍ଦା ସଂସ୍ଥା କମ୍ବୋଡ଼ିଆରେ ୪୫, ଲାଓସରେ ୫ ଏବଂ ମିଆଁମାରରେ ୧ ଟି ଠକେଇ କେନ୍ଦ୍ର ଚିହ୍ନଟ କରିଛି ।

ଭାରତରେ ସାଇବର ଅପରାଧ ବୃଦ୍ଧି

ଭାରତରେ ୨୦୨୩ ମସିହାରେ ୮୬,୪୨୦ ଟି ସାଇବର ଅପରାଧ ମାମଲା ହୋଇଥିଲା । ଯାହା ୨୦୨୨ ତୁଳନାରେ ୩୧ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି । ଦେଶର ସାଇବର ଅପରାଧ ହାର ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ୬.୨ ମାମଲାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି, ପୂର୍ବବର୍ଷର ୪.୮ରୁ । କିନ୍ତୁ ଏହି ବିସ୍ତାର ସମାନ ନଥିଲା । ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚଟି ରାଜ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ତେଲଙ୍ଗାନା, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଏବଂ ବିହାର ସମସ୍ତ ସାଇବର ଅପରାଧର ପ୍ରାୟ ତିନି-ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଅଂଶ ଧରିଥିଲେ । କର୍ଣ୍ଣାଟକ (୨୧,୮୮୯ ମାମଲା) ଏବଂ ତେଲଙ୍ଗାନା (୧୮,୨୩୬ ମାମଲା) ଏକାକୀ ପ୍ରାୟ ଅଧା ଅଂଶ ଧରିଥିଲେ ।

୨୦୨୪ରେ ୧୪୦ ଗୁଣା ଅଧିକ ଅପରାଧ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଆର୍ଥିକ ଠକେଇ ଅଭିଯୋଗ ୨୦୨୪ ମସିହା ତୁଳନାରେ ୧୪୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ମୋଟ ୪୩,୭୪୦ ଘଟଣା ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ୨୦୨୩ ମସିହାରେ ଏହା ୧୮,୦୮୧ଟି ରହିଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଠକେଇଗୁଡ଼ିକର ପରିମାଣ ୨୦୨୪ରେ ୪୧୫.୯୦ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଯାହା ୨୦୨୩ରରୁ ୭୯.୬୬ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ୪୦୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି । ପୁଲିସ୍ ଅଭିଯୋଗକାରୀମାନଙ୍କୁ ୩୯.୪୨ ଲକ୍ଷ ଫେରାଇବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅଭିଯୋଗ ପରେ ୩.୫ କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହୋଲ୍ଡ କରି ରଖାଯାଇଛି । ଚଳିତ ଜାନୁଆରୀରେ ୪,୩୧୪ଟି ଅଭିଯୋଗ ରେକର୍ଡ ହୋଇଛି ଯାହା, ମୋଟ ୪୧.୮୬ କୋଟି ଟଙ୍କା ଚୋରି ହୋଇଥିବା ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଥିଲା । ପୁଲିସ୍ ୨୦୨୪ ମସିହାରେ ଆର୍ଥିକ ଠକେଇ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ୧,୫୫୩ଟି ସାଇବର ଅପରାଧ ମାମଲା ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମାମଲାରେ ମୋଟ ୧୯୧ ଜଣଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି । ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଜଣ ମହିଳା ଅଛନ୍ତି । ସେହିପରି ୨୦୨୩ ମସିହାରେ ପୁଲିସ୍ ୧,୩୬୨ଟି ମାମଲା ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିଥିଲା । ୧୬୩ ଜଣଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଥିଲେ । ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଆଠଜଣ ମହିଳା ରହିଥିଲେ ।

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସାଇବର ଠକେଇ

ନ୍ୟାସନାଲ୍ ସାଇବର କ୍ରାଇମ୍ ରିପୋର୍ଟିଂ ପୋର୍ଟାଲ୍ ଅନୁଯାୟୀ ୨୦ ପ୍ରକାର ସାଇବର ଅପରାଧ ରହିଛି । ସେ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା-

ସେକ୍ସଟିଂ : ସେକ୍ସଟିଂ ହେଉଛି ଯୌନତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ର, ଭିଡିଓ, ପାଠ୍ୟ ସନ୍ଦେଶ କିମ୍ବା ଇମେଲ ଡିଜିଟାଲ ମାଧ୍ୟମରେ, ସାଧାରଣତଃ ମୋବାଇଲ ଫୋନ ମାଧ୍ୟମରେ ପଠାଇବାର କାମକୁ ସେକ୍ସଟିଂ କୁହାଯାଏ । ଏହା ଏବେ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବହୁଳ ପ୍ରଚଳିତ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଦ୍ୱାରା ବହୁ ଯୁବତୀ ବ୍ଲାକ୍ ମେଲ୍‌ର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଥାନାକୁ ମାମଲା ଯାଉଛି । ରାଜ୍ୟରେ ଗତ ବିଗତ ଦିନରେ କିଛି ମହିଳା ୟୁଟ୍ୟୁବର୍ ଏହାର ଶିକାର ହୋଇଥିଲେ । ଏଣୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ସୋସିଆଲ୍ ମିଡିଆ ଛାଡିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ଭିସିଂ : ଭିସିଂ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରତାରଣାମୂଳକ ଚେଷ୍ଟା । ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରତାରକମାନେ ଫୋନ୍ କଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାହକ ଆଇଡି, ନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ପାସ୍‌ୱାର୍ଡ, ଏଟିଏମ୍ ପିନ୍, ଓଟିପି, କାର୍ଡର ମିଆଦ ସମୟ, ସିଭିଭି ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ହାସଲ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଏସବୁ ହାସଲ କରି କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଠକି ନିଅନ୍ତି ।

ଅନଲାଇନ୍ ସେକ୍ସଟର୍ସନ : ଅନଲାଇନ ସେକ୍ସଟର୍ସନ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ କେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବଂ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ସାମଗ୍ରୀ ବଣ୍ଟନ କରିବାକୁ ଧମକ ଦିଅନ୍ତି । ଯଦି ସେ ଯୌନତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ର, ଯୌନ ସୁବିଧା କିମ୍ବା ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ନ ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ଏହାକୁ ଭାଇରାଲ୍ କରାଇବାକୁ ଧମକ ଦିଅନ୍ତି । କମିଶନରେଟ୍ ପୁଲିସ ପାଖରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଏଭଳି ମାମଲା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ସାଇବର ଷ୍ଟାଲ୍କିଂ : ସାଇବର ଷ୍ଟାଲ୍କିଂ ହେଉଛି ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଯୋଗାଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବା କିମ୍ବା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ବାରମ୍ବାର ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଅଥବା ଇଣ୍ଟରନେଟ୍, ଇମେଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଯୋଗାଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ।

ସ୍ମିସିଂ : ସ୍ମିସିଂ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରତାରଣା, ଯେଉଁଥିରେ ମୋବାଇଲ ଫୋନ ଟେକ୍ସଟ ମେସେଜ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକାରଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣାମୂଳକ ଫୋନ ନମ୍ବରକୁ କଲ କରିବା । ପ୍ରତାରଣାମୂଳକ ୱେବସାଇଟ ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଫୋନ କିମ୍ବା ୱେବ ମାଧ୍ୟମରେ ମାଲୱେର ଡାଉନଲୋଡ କରିବାକୁ ପ୍ରଲୋଭିତ କରାଯାଏ ।

ପରିଚୟ ଚୋରି ଓ ପ୍ରତାରଣା : ପରିଚୟ ଚୋରି ଓ ପ୍ରତାରଣା ହେଉଛି ଅନ୍ୟ କାହାର ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣର ପାସ୍‌ୱାର୍ଡ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଶିଷ୍ଟ ପରିଚୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ପ୍ରତାରଣାମୂଳକ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ।

ସିମ୍ ସ୍ୱାପ୍ ସ୍କାମ୍ : ସିମ୍ ସ୍ୱାପ୍ ସ୍କାମ୍ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତାରକମାନେ ମୋବାଇଲ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ନିବନ୍ଧିତ ମୋବାଇଲ ନମ୍ବର ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତାରଣାମୂଳକ ଭାବେ ନୂଆ ସିମ୍ କାର୍ଡ ହାସଲ କରନ୍ତି । ଏହି ନୂଆ ସିମ୍ କାର୍ଡ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେମାନେ ଶିକାରଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଆର୍ଥିକ ନେଣଦେଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଓଟିପି ଏବଂ ଆଲର୍ଟ ପାଆନ୍ତି ।

ସ୍ପାମିଂ : ସ୍ପାମିଂ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଅନାବଶ୍ୟକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସନ୍ଦେଶ ଇମେଲ, ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଏସ୍ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ମେସେଜିଂ ମାଧ୍ୟମରେ ପାଆନ୍ତି । ଏହା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ କୌଣସି ଉତ୍ପାଦ କିମ୍ବା ସେବା କିଣିବାକୁ କିମ୍ବା ୱେବସାଇଟ୍ ପରିଦର୍ଶନ କରି କିଣିବାକୁ ପ୍ରରୋଚିତ କରିପାରେ; କିମ୍ବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ବିବରଣୀ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ପ୍ରତାରଣା କରିପାରେ ।

କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଭାଇରସ୍ : କମ୍ପ୍ୟୁଟର୍ ଭାଇରସ୍ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଯାହା ଆପଣଙ୍କ କମ୍ପ୍ୟୁଟରରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଆପଣଙ୍କ ଫାଇଲ୍/ ଡାଟାକୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ କରେ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ ଏବଂ ନିଜେ ନିଜେ ନକଲ କରେ ।

ୱର୍ମ, ଟ୍ରୋଜାନ ହର୍ସ : ୱର୍ମ ହେଉଛି ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଯାହା ସ୍ଥାନୀୟ ଡ୍ରାଇଭ୍, ନେଟୱାର୍କ ସେୟାର ଆଦିରେ ବାରମ୍ବାର ନିଜର ନକଲ ତିଆରି କରେ । ଟ୍ରୋଜାନ୍ ହର୍ସ ଏକ ଭାଇରସ୍ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ଧ୍ୱଂସନାଶକ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ, ଯାହା ଏକ ପ୍ରକୃତ ଆପ୍ଲିକେସନ୍ ଭଳି ଦେଖାଯାଏ । ଭାଇରସ୍‌ମାନଙ୍କ ବିପରୀତ, ଟ୍ରୋଜାନ ହର୍ସ ନିଜେ ନକଲ କରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସମାନ ଧ୍ୱଂସାତ୍ମକ ହୋଇପାରେ । ଟ୍ରୋଜାନ ଆପଣଙ୍କ କମ୍ପ୍ୟୁଟରରେ ଏକ ବ୍ୟାକଡୋର୍ ପ୍ରବେଶ ଖୋଲେ, ଯାହା ଦୁଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାରକାରୀ/ ପ୍ରୋଗ୍ରାମଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କ ସିଷ୍ଟମ୍‌ରେ ପ୍ରବେଶ ଦେଇ ଗୁପ୍ତ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ଚୋରି କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥାଏ ।

ଡିନାଏଲ୍ ଅଫ୍ ସର୍ଭିସ୍ (ଡିଓଏସ) ଆକ୍ରମଣ : ଡିଓଏସ୍ ଆକ୍ରମଣ ହେଉଛି ଏଭଳି ଏକ ଆକ୍ରମଣ, ଯାହା ମାଲିକ କିମ୍ବା କମ୍ପ୍ୟୁଟର, କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସିଷ୍ଟମ୍ କିମ୍ବା କମ୍ପ୍ୟୁଟର ନେଟୱାର୍କର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅନୁମତି ବିନା କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସମ୍ବଳରେ ପ୍ରବେଶକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ଡିଷ୍ଟ୍ରିବ୍ୟୁଟେଡ ଡିନାଇଲ ଅଫ ସର୍ଭିସ (ଡିଡିଓଏସ୍) ଆକ୍ରମଣ : ଡିଡିଓଏସ୍ ଆକ୍ରମଣ ହେଉଛି ଏକ ଅନଲାଇନ୍ ସେବାକୁ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସରୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଟ୍ରାଫିକ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଭୂତ କରି ଅନୁପଲବ୍ଧ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ।

ୱେବସାଇଟ୍ ଡିଫେସମେଣ୍ଟ : ୱେବସାଇଟ୍ ଡିଫେସମେଣ୍ଟ ହେଉଛି ଏକ ଆକ୍ରମଣ, ଯାହା ଏକ ୱେବସାଇଟ୍‌ର ଦୃଶ୍ୟମାନ ରୂପକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା କିମ୍ବା ଏହାକୁ ଅକାମୀ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଆକ୍ରମଣକାରୀ ଅଶ୍ଳୀଳ, ଶତ୍ରୁତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅଭଦ୍ର ଚିତ୍ର, ସନ୍ଦେଶ, ଭିଡିଓ ଇତ୍ୟାଦି ପୋଷ୍ଟ କରିପାରେ ।

କ୍ରିପ୍ଟୋଜାକିଂ : କ୍ରିପ୍ଟୋଜାକିଂ ହେଉଛି କମ୍ପ୍ୟୁଟିଂ ସମ୍ବଳର ଅନଧିକୃତ ବ୍ୟବହାର କରି କ୍ରିପ୍ଟୋକରେନ୍ସି ଖଣି କରିବା ।

ଅନଲାଇନ୍ ଡ୍ରଗ୍ ଟ୍ରାଫିକିଂ : ଅନଲାଇନ୍ ଡ୍ରଗ୍ ଟ୍ରାଫିକିଂ ହେଉଛି ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ମାଧ୍ୟମ ବ୍ୟବହାର କରି ହେରୋଇନ, କୋକେନ, ମାରିଜୁଆନା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ନିଷିଦ୍ଧ ଔଷଧ ବିକ୍ରି, ପରିବହନ କିମ୍ବା ଅବୈଧ ଭାବେ ଆମଦାନୀ କରିବାର ଅପରାଧ ।

ଡିଜିଟାଲ ଗିରଫ : ପୁଲିସ କିମ୍ବା ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ନିଜକୁ ପରିଚୟ ଦେଇ ଟଙ୍କା ହଡ଼ପ୍ କରିବା ।

ଅନଲାଇନ୍ ନିଯୁକ୍ତି : ଅନଲାଇନ୍ ନିଯୁକ୍ତି ନାଁରେ ଠକେଇ । ଘରୁ ରହି କାମ କରିବାର ନକଲି ପ୍ରସ୍ତାବ ସହିତ ଆଗୁଆ ପେମେଣ୍ଟ ଦାବି କରି ଠକେଇ କରାଯାଏ ।

ମାଲୱେର: ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ଚୋରି କରିବା ପାଇଁ ମାଲୱେର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ଯାହା ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନଙ୍କୁ ଶିକାରର କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ରାନସମୱେର: ରାନସମୱେର ଶିକାରର ଫାଇଲଗୁଡ଼ିକକୁ ଏନକ୍ରିପ୍ଟ କରେ ଏବଂ ଡିକ୍ରିପ୍ସନ ପାଇଁ ପେମେଣ୍ଟ ଦାବି କରେ । ୨୦୧୭ ମସିହାର ୱାନାକ୍ରାଇ ଆକ୍ରମଣ ହେଉଛି ଏହାର ଏକ ଉଦାହରଣ ।

ଫିସିଂ : ଫିସିଂରେ ଏପରି ଇମେଲ ଜଡ଼ିତ ଥାଏ, ଯାହା ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସୂତ୍ରରୁ ଆସିଥିବା ପରି ଦେଖାଯାଏ, ଯାହା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ ନକଲି ୱେବସାଇଟକୁ ନେଉଥିବା ଲିଙ୍କରେ କ୍ଲିକ୍ କରିବାକୁ ପ୍ରତାରଣା କରେ ଏବଂ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ନମ୍ବର ଭଳି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ତଥ୍ୟ ପାଆନ୍ତି ।

ସାଇବର ବୁଲିଂ : ସାଇବର ବୁଲିଂରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବିପଦ, କିଛି କହିବା କିମ୍ବା କରିବାକୁ ବାଧ କରାଯିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ସାଇବର ଗୁପ୍ତଚର ବୃତ୍ତି : ସାଇବର ଗୁପ୍ତଚର ବୃତ୍ତି ସରକାରୀ କିମ୍ବା ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାର ଏକ ନେଟୱାର୍କକୁ ଟାର୍ଗେଟ କରେ । ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଗୁପ୍ତ ତଥ୍ୟ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ, କିମ୍ବା ବୌଦ୍ଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିଥାଏ ।

ଚାଇଲ୍ଡ ପର୍ଣ୍ଣୋଗ୍ରାଫି : ଚାଇଲ୍ଡ ପର୍ଣ୍ଣୋଗ୍ରାଫି ହେଉଛି ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସ୍କଙ୍କ ସହ ଯୌନ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଅଶ୍ଳୀଳ ଭାବନାରେ ଚିତ୍ରଣ କରୁଥିବା ଛବି, ଭିଡିଓ, କିମ୍ବା ଡିଜିଟାଲ ସାମଗ୍ରୀ, ଯାହା ଉତ୍ପାଦନ, ବଣ୍ଟନ, ସଂରକ୍ଷଣ, କିମ୍ବା ଦେଖିବା ଆଇନଗତ ଭାବେ ଅପରାଧ । ଏହା ପୋକ୍ସୋ ଆଇନ, ୨୦୧୨ ଏବଂ ସୂଚନା ଏବଂ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଆଇନ, ୨୦୦୦ ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ।

ସାଇବର ଗ୍ରୁମିଂ : ସାଇବର ଗ୍ରୁମିଂ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଯେଉଁଥିରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, ସାଧାରଣତଃ ଜଣେ ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ, ଅନଲାଇନରେ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ, ସୋସିଆଲ୍ ମିଡିଆ, କିମ୍ବା ଆପ୍ସ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ଯୁବକ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଗଢ଼ିଥାଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେକ୍ସ କରିବାକୁ ବାଧ କରିଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ଯୌନ ଶୋଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶୋଷଣ କିମ୍ବା ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ସାଇବର ଗ୍ରୁମିଂ କୁହନ୍ତି ।

ବ୍ୟବସାୟ ଇମେଲ୍ ହ୍ୟାକିଂ (ବିଇସି): ଠକମାନେ ସପ୍ଲାୟାର, କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ଟ୍ୟାକ୍ସ ଅଫିସ୍‌ର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ନିଜକୁ ପରିଚୟ ଦେବା ପାଇଁ ଅସଲ୍ ଇମେଲ ଆକାଉଣ୍ଟ ହ୍ୟାକ କରନ୍ତି, ଯାହାକୁ ଏକ ୱାଇଟ୍ କୋଲାର କ୍ରାଇମ୍ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ ।

ଡେଟିଂ ଠକେଇ : ହ୍ୟାକରମାନେ ଡେଟିଂ ୱେବସାଇଟ୍, ଚାଟ୍ ରୁମ, ଏବଂ ଅନଲାଇନ୍ ଡେଟିଂ ଆପ୍‌ରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାଙ୍ଗ ଭାବରେ ନିଜକୁ ପରିଚୟ ଦେଇ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ।

ଏଟିଏମ୍/ ପିଓଏସ୍ ଠକେଇ : କାର୍ଡ ତଥ୍ୟ ଚୋରି କରିବା କିମ୍ବା ଅନଧିକୃତ ନେଣଦେଣ କରିବାକୁ ପିଓଏସ୍ ଠକେଇ କୁହାଯାଏ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ସାଇବର ଥାନା

ରାଜ୍ୟର ସବୁ ଜିଲ୍ଲାରେ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ପହଞ୍ଚି ସାରିଲାଣି। ସବୁ ଜିଲ୍ଲାକୁ ସାଇବର ଅପରାଧୀ ଟାର୍ଗେଟ କରୁଛନ୍ତି । ହେଲେ ୩୦ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୩୦ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସାଇବର ଥାନା ଖୋଲି ପାରିଲା ନାହିଁ । ପୂର୍ବର ୧୪ଟି ସାଇବର ଥାନା ରହିଥିଲା ବେଳେ ଏବେ ଆଉ ୨୦ଟି ଖୋଲିବ ବୋଲି ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଛି । ନିକଟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମୋହନ ଚରଣ ମାଝୀ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ, ରାଜ୍ୟରେ ସାଇବର ଅପରାଧର ବଢୁଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକକୁ ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ଶୀଘ୍ର ୨୦ଟି ନୂଆ ସାଇବର ପୋଲିସ୍ ଷ୍ଟେସନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେବ । ସରକାର ୧,୧୨୭ ଜଣ ନୂଆ ପୁଲିସ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ୧୭୦ ଜଣ ଟେକ୍ନିକାଲ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାର ଯୋଜନା କରାଯାଇଛି। କ୍ରାଇମ ବ୍ରାଞ୍ଚ ଅଧୀନରେ ସାଇବର ଅପରାଧ ପ୍ରତିରୋଧ ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍କର୍ଷତା କେନ୍ଦ୍ର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଏକ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ କମାଣ୍ଡ ସେଣ୍ଟର ସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ବୋଲି ବିଗତ ଦିନରେ ସରକାର ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ।

ସାଇବର ଠକେଇର ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଘଟଣା

ଆଧାର ଡାଟା ଉଲ୍ଲଂଘନ (୨୦୧୮)
୧.୧ ବିଲିୟନ ଆଧାର କାର୍ଡଧାରୀଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ, ଯେପରିକି ଆଧାର ନମ୍ବର, ପାନ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ତଥ୍ୟ ଆପୋଷ ହୋଇଥିଲା । କାନାରା ବ୍ୟାଙ୍କ ଏଟିଏମ୍

ଆକ୍ରମଣ (୨୦୧୮)
ହ୍ୟାକରମାନେ ୩୦୦ ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡରେ ସ୍କିମିଂ ଡିଭାଇସ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ୨୦ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଚୋରି କରିଥିଲେ ।

ପେଗାସସ୍ ସ୍ପାଇୱେର ମାମଲା
ଇସରାଏଲି ସ୍ପାଇୱେର ପେଗାସସ୍ ଅନୁମତି ବିନା ମୋବାଇଲ୍ ଡିଭାଇସ୍‌ରୁ ତଥ୍ୟ ପାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ୩୦୦ରୁ ଅଧିକ ଭାରତୀୟ ଫୋନ ନମ୍ବରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ଯେଉଁଥିରେ ବିରୋଧୀ ଦଳର ନେତା, ବିଚାରପତି, କେନ୍ଦ୍ର ତଥା ରାଜ୍ୟର ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ଥିବା ନେଇ ସେହି ସମୟରେ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା ।

ସାଇବର କ୍ରାଇମ୍‌କୁ ରୋକିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ

ଇଣ୍ଡିୟାନ୍ ସାଇବର୍ କ୍ରାଇମ୍ କୋଓର୍ଡିନେସନ୍ ସେଣ୍ଟର୍ (ଆଇ୪ଏସ୍)
ଏହି କେନ୍ଦ୍ର ଦେଶ ବ୍ୟାପୀ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ସାଇବର୍ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକକୁ ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସଗୁଡ଼ିକୁ ସମନ୍ୱୟକରଣ କରେ ।

ନ୍ୟାସନାଲ୍ ସାଇବର୍ ଫୋରେନ୍ସିକ୍ ଲାବରେଟୋରୀ
ଏହା ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ/କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଅନଲାଇନ୍ ଏବଂ ଅଫଲାଇନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସାଇବର୍ ଫୋରେନ୍ସିକ୍ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସାଇଟ୍ରେନ୍ ପୋର୍ଟାଲ୍
ପୁଲିସ୍ ଅଧିକାରୀ, ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସାଇବର୍ ଅପରାଧ, ଫୋରେନ୍ସିକ୍ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଅନଲାଇନ୍ କୋର୍ସଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଏକ ମ୍ୟାସିଭ୍ ଓପନ୍ ଅନଲାଇନ୍ କୋର୍ସ ।

ନ୍ୟାସନାଲ୍ ସାଇବର୍ କ୍ରାଇମ୍ ରିପୋର୍ଟିଂ ପୋର୍ଟାଲ୍
ସାଇବର୍ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକର ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ ରିପୋର୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ, ଯେଉଁଥିରେ ମହିଳା ଏବଂ ଶିଶୁଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ ।

ସିଟିଜେନ୍ ଫାଇନାନ୍ସିୟାଲ୍ ସାଇବର୍ ଫ୍ରଡ୍ ରିପୋର୍ଟିଂ ଏଣ୍ଡ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ୍
ଆର୍ଥିକ ଠକେଇଗୁଡ଼ିକର ତୁରନ୍ତ ରିପୋର୍ଟିଂ ଏବଂ ଟଲ୍-ଫ୍ରି ହେଲ୍‌ପଲାଇନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନଲାଇନ୍ ସାଇବର ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାରେ ସହାୟତା ପାଇଁ ଏକ ସିଷ୍ଟମ୍ ।

ମହିଳା ଏବଂ ଶିଶୁଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସାଇବର୍ କ୍ରାଇମ୍ ପ୍ରିଭେନ୍ସନ୍ ଯୋଜନା
ସାଇବର୍ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ଆଇନ ପ୍ରଯୋଜନ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସାମର୍ଥ୍ୟ ବିକାଶ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ/କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଜଏଣ୍ଟ ସାଇବର୍ କୋଓର୍ଡିନେସନ୍ ଟିମ୍
ସାଇବର୍ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବହୁ-ଅଧିକାରୀୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟ/କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକର ଆଇନ ପ୍ରଯୋଜନ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟକରଣ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଗଠିତ ।

ସାଇବର ଅପରାଧ ଉଭୟ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାଧି ପାଲଟି ଗଲାଣି। ଏହାର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରି ହୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି । ପୁଲିସର ଆଧୁନିକୀକରଣ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସହାୟତା, ଆଧୁନିକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର, ଉନ୍ନତ ଯୋଗାଯୋଗ, ଫୋରେନ୍ସିକ୍ ସରଞ୍ଜାମ ଏବଂ ସାଇବର୍ ପୁଲିସିଂ ସରଞ୍ଜାମ କ୍ରୟ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ/କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକକୁ ଆର୍ଥିକ ସମର୍ଥନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଅଧିକାଂଶ ସାଇବର୍ ଆକ୍ରମଣଗୁଡ଼ିକ ସୀମାର ବାହାରୁ ଆସିଥାଏ ବୋଲି ସୂଚନା ବିନିମୟ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ସହଯୋଗ ଏବଂ ସାଇବର୍ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶରେ ପ୍ରୟାସଗୁଡ଼ିକକୁ ମଜବୁତ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଆପ୍ ଓ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ଠକେଇ

ଆକାଶ ମିଶ୍ର

दिनकु दिन ସାଇବର ଅପରାଧ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ଠକମାନେ ଲୋକଙ୍କୁ ଠକିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସାଇବର ଅପରାଧ ସାରା ବିଶ୍ୱ ପାଇଁ ଏକ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଆମ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ମଧ୍ୟ ଏଥିରୁ ବାଦ୍ ପଡ଼ିନାହିଁ । ପ୍ରତିଦିନ କିଛି ନା କିଛି ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି ସାଇବର ଠକେଇକୁ ନେଇ । ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକମାନେ ଏହି ଅଦୃଶ୍ୟ ଠକଙ୍କ ମାୟାଜାଲରେ ପଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି । ତେବେ କିଭଳି ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ଲୋକଙ୍କ ପରିଶ୍ରମ ଅର୍ଜିତ ଟଙ୍କା ଲୁଟି ନେଉଛନ୍ତି? କେଉଁ କେଉଁ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଓ ଆପ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସାଇବର ଠକମାନେ ଲୋକଙ୍କୁ ଟର୍ଗେଟ କରୁଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ନେଇ ଏଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନା ।

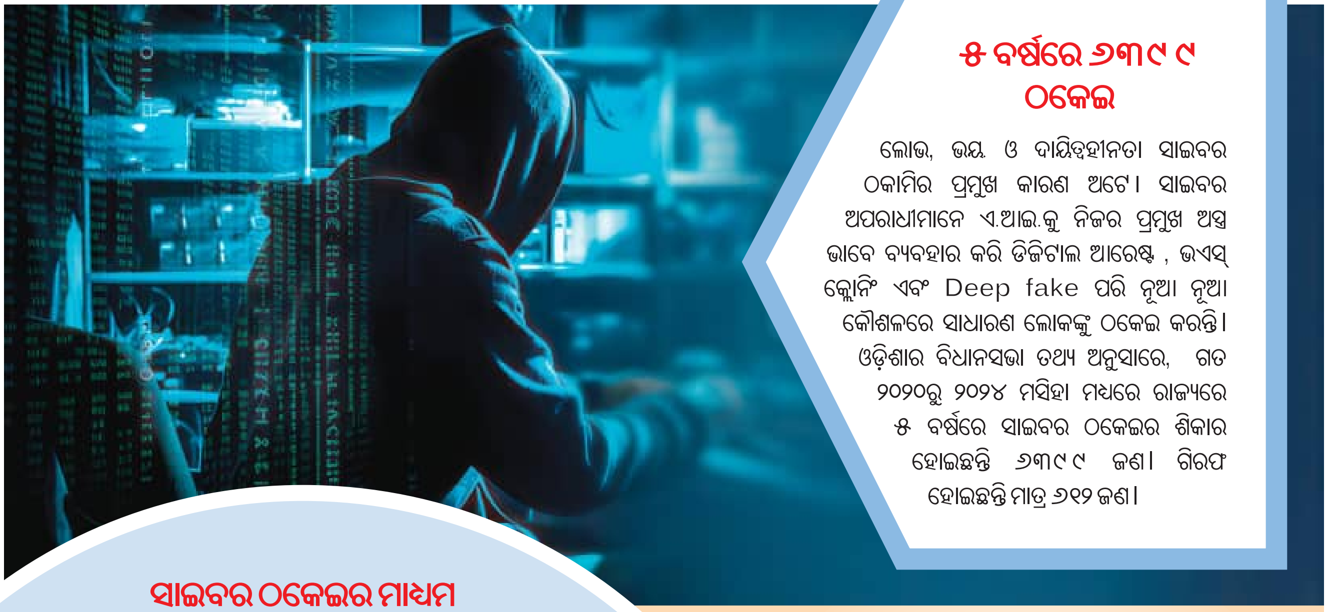

୫ ବର୍ଷରେ ୬୩୯୯ ଠକେଇ

ଲୋଭ, ଭୟ ଓ ଦାୟିତ୍ୱହୀନତା ସାଇବର ଠକାମିର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ଅଟେ । ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ଏ.ଆଇ.କୁ ନିଜର ପ୍ରମୁଖ ଅସ୍ତ୍ର ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରି ଡିଜିଟାଲ ଆରେଷ୍ଟ , ଭଏସ୍ କ୍ଲୋନିଂ ଏବଂ Deep fake ପରି ନୂଆ ନୂଆ କୌଶଳରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଠକେଇ କରନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ବିଧାନସଭା ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ, ଗତ ୨୦୨୦ରୁ ୨୦୨୪ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ୫ ବର୍ଷରେ ସାଇବର ଠକେଇର ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି ୬୩୯୯ ଜଣ । ଗିରଫ ହୋଇଛନ୍ତି ମାତ୍ର ୬୧୨ ଜଣ ।

ସାଇବର ଠକେଇର ମାଧ୍ୟମ

ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଯୁଗ । ଏବେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ହାତରେ ସ୍ମାର୍ଟ ଫୋନ୍ । ଗାଁଠାରୁ ସହର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତଙ୍କଠାରୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ଶିକ୍ଷିତଙ୍କ ଯାଏଁ ସମସ୍ତେ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ସାଇବର୍ ଅପରାଧୀମାନେ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ମୋବାଇଲ୍ ଓ କମ୍ପ୍ୟୁଟରକୁ ଅସ୍ତ୍ର କରି ଲୋକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଯାଉଛନ୍ତି । ଆଉ ଅତି ସହଜରେ ଲୋକଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ସବୁ ଜାଣି ନିଅନ୍ତି ।

ସାଇବର ଠକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶେଷ କରି ୟୁଟ୍ୟୁବ୍, ଟେଲିଗ୍ରାମ୍, ହ୍ୱାଟସ୍ଆପ୍ ଫେସବୁକ୍, ଇନଷ୍ଟାଗ୍ରାମ, ପରି ସୋସିଆଲ ମିଡ଼ିଆ ଏବଂ ଫୋନ୍ ପେ, ଗୁଗଲ ପେ, ପେଟିଏମ୍ ପରି ବ୍ୟବସାୟିକ ଆପ୍, ଶିକ୍ଷା ଆଧାରିତ ଆପ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ସ୍ଥିତିକୁ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ସାଇବର ଠକମାନେ Olx Scam, online Ponzi scam, Chinese loan Aap, Crypto Currency scam, ହୋଟେଲ ବୁକିଂ ଆପ୍ ସ୍କାମ୍, କ୍ୟୁଆର୍ କୋଟ୍ ସ୍କାମ, ଲୋନ୍ ଆପ୍, ଟ୍ରେଡିଂ ଆପ୍, ଟଙ୍କା ରୋଜଗାରୀ ଆପ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଲୋଭନୀୟ ସ୍କାମ ଦେଖାଇ ଟଙ୍କା ଲୁଟି ନିଅନ୍ତି । ସାଇବର ସେବା ଓ ତା'ର ନିରାପତ୍ତା ବିଷୟରେ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା କମ୍ ଯୋଗୁଁ ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ଟାର୍ଗେଟ କରନ୍ତି | ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଅନଭିଜ୍ଞତା ଓ ସାଇବର ସେବା କ୍ଷେତ୍ରର ନିରାପତ୍ତା ବିଷୟରେ ସଚେତନତା କମ୍ ଯୋଗୁଁ ଏଭଳି ଅପରାଧ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ତେଣୁ Internet communication technology ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ନିରାପତ୍ତା ଉପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଜ୍ଞାନ ରହିବା ଜରୁରି ।

ସଚେତନତା ଆବଶ୍ୟକ

ସାଇବର ଠକଙ୍କଠାରୁ ବର୍ତ୍ତିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି । ସାଇବର ଅପରାଧର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଚାରି ପ୍ରକାର ରଣନୀତି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ସମ୍ମେଳନ, ସମନ୍ୱୟ, ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି । କେନ୍ଦ୍ର ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଓ ଆଇଟି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, CERT IN, I4C, C-DAC ଏବଂ ଟେଲିକମ୍ ଓ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ସାଇବର କ୍ରାଇମକୁ ନେଇ ସୋସିଆଲ୍ ମିଡିଆ ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକଙ୍କୁ ନାଟ୍ୟ ରୂପାନ୍ତର ଭିଡିଓ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସଚେତନ କରାଯାଉଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନୁହଁନ୍ତି, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମଧ୍ୟ ଲୋକଙ୍କୁ ସଚେତନ କରୁଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟପଟେ ବିଭିନ୍ନ ଟେଲିକମ୍ ସଂସ୍ଥା ହେଉ କିମ୍ବା ଡିଜିଟାଲ୍ ସଂସ୍ଥା ବି ସାଇବର ଠକଙ୍କଠାରୁ କିପରି ବର୍ତ୍ତିବେ ସେ ନେଇ ଲୋକଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟ ବୁଝାଉଛନ୍ତି । ତଥାପି ଅନେକ ଲୋକ ନିଜ ଅଜାଣତରେ ଏଭଳି ଠକଙ୍କ ଜାଲରେ ଫଶି ଯାଉଛନ୍ତି ଏବଂ ନିଜର ସର୍ବସ୍ୱ ହରାଉଛନ୍ତି ।

ପୋଲିସ ତଥା ଅନ୍ୟ ସରକାରୀ ଏଜେନ୍ସି (LEAs) କେବେ କାହାକୁ ଅନ୍‌ଲାଇନରେ ଗିରଫ କରେ ନାହିଁ । ଯଦି କୌଣସି ଅଜଣା ନମ୍ବରରୁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଏପରି ଧମକପୂର୍ଣ୍ଣ କଲ୍ ଆସୁଛି ଭୟଭୀତ ନ ହୋଇ ତୁରନ୍ତ ନିକଟସ୍ଥ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନକୁ ଯାଇ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଜଣାନ୍ତୁ । କିମ୍ବା ସାଇବର ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ ସୂଚନା ଦିଅନ୍ତୁ । ତେବେ ସାଇବର ଠକେଇରୁ ବର୍ତ୍ତିବା ପାଇଁ ସର୍ବଦା ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଜରୁରି ।

ସାଇବର ଅପରାଧକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେଇଥିବା M Kavach, Sanchar Sathi, e Sacn Bot Removal, e Scan Mobile Security ଆଦି ଆପ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । M Kavach ମାଧ୍ୟମରେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ମୋବାଇଲ୍ ଡାଟାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖି ପାରିବେ, ଯଦି କୌଣସି Malware କିମ୍ବା Virus ଆସେ, ତେବେ ଏହି ଆପ୍ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବ । ସଞ୍ଚାର ସାଥି ମାଧ୍ୟମରେ ଆପଣ ନିଜ ଆଧାରରେ କେତୋଟି ସିମ୍ ଜାଣିବା ସହ ଅଜଣା ନମ୍ବରକୁ ବ୍ଲକ୍ କିମ୍ବା ରିପୋର୍ଟ କରିପାରିବେ । ଏହି ସବୁ ଆପ୍ ଗୁଗଲ୍ ପ୍ଲେ ଷ୍ଟୋର୍ ଏବଂ ଆଇ ଷ୍ଟୋର (Apple)ରେ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ■

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ, ଭାରତ ସରକାର

ସାଇବର ଅପରାଧ

ଅସୁରକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ

ରୋହିତ ସାମଲ

ଦୋକାନର ତାଲା ତାଡ଼ିବାକୁ ଚୋରମାନେ ଯେପରି ଛେଣି, ହାତୁଡ଼ି ଏବଂ କଟରର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ଅପରାଧ ଘଟାଇବାକୁ ଲୋକଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟକୁ ଅସ୍ତ୍ର ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ବିନା ସାଇବର ଅପରାଧୀ ଅପରାଧ ଘଟାଇବା ଅସମ୍ଭବ । ଏହି ତଥ୍ୟ ବଳରେ ସେମାନେ ଲୋକଙ୍କ ମାନମହତ ଆଉ ଇଜ୍ଜତଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ଟଙ୍କା ଉଡ଼ାଇ ନିଅନ୍ତି । ଯେହେତୁ ଏବେ ମଣିଷ ଡିଜିଟାଲ ଦୁନିଆରେ ବଞ୍ଚୁଛି । ତେଣୁ ନିଜ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଲୋକେ କେଉଁଠି ବୁଲିବାକୁ ଗଲେ, କେଉଁଠି ରହିଲେ, କ'ଣ ଖାଇଲେ ସବୁକିଛି ସୋସିଆଲ ମିଡିଆରେ ପୋଷ୍ଟ କରୁଛନ୍ତି । ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ ଆଧାର କାର୍ଡରେ ମଣିଷର ସବୁକିଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ରହୁଛି । ଟିପଚିହ୍ନଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଅକ୍ଷର ଆକୃତି ଏବଂ ଦସ୍ତଖତ, ଯୋଗ୍ୟତା ଘର ଠିକଣା ସବୁକିଛି ରହିଛି । ହେଲେ ନାଗରିକମାନେ ନିଜ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ଦୋକାନରେ ନିୟମିତ ପରିବା କିଣିଲା ଭଳି ସବୁଆଡ଼େ ବାଣ୍ଟୁଛନ୍ତି । ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟକୁ ନେବାକୁ ଚାହିଁ ବସିଛନ୍ତି । ଏହି ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ କେତେବେଳେ ଯେ, କାହା ସହିତ କ'ଣ ହେବ ତାହା ଚିନ୍ତାର କାରଣ ପାଲଟିଲାଣି । ଏଣୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ଏବେ ବଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ।

ବିପଦରେ ଗୋପନୀୟତା ଓ ସୁରକ୍ଷା

ଭାରତର ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ଗୋପନୀୟତାକୁ ଏକ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଯାହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୨୧ ଅନୁଯାୟୀ 'ଜୀବନ ଅଧିକାର'ର ଅଂଶ । ତଥ୍ୟ ଗୋପନୀୟତା ମାନବ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହିତ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ବୋଲି କୋର୍ଟ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ (ଡାଟା) ଉପରେ ସରକାରଙ୍କ ଯେକୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପ ତିନୋଟି କଠୋର ମାପଦଣ୍ଡ ପୂରଣ କରିବା ଜରୁରି:- ବୈଧତା, ବୈଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ସମାନୁପାତ । ଏହି ସାମ୍ବିଧାନିକ ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ ୨୦୧୭ର ପୁଟ୍ଟାସ୍ୱାମୀ ରାୟରେ ପୁନର୍ବାର ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପରେ ୨୦୧୮ର 'ଆଧାର' ରାୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଆଧାର ମାମଲାରେ କୋର୍ଟ କଠୋର ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଜୋର ଦେଇଥିଲେ । ବୈଧତା, କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ (ଯେପରି ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧା) ଓ ସମାନୁପାତିକ ଉପାୟ । ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ, କୋର୍ଟ ଆଧାର ଆଇନକୁ ସଂଶୋଧନ କରି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରିଚୟପତ୍ରକୁ ସାଧାରଣ ସେବା (ଯେପରି ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ, ଟେଲିକମ୍) ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ନାଗରିକଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଡାଟା ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ଆବଶ୍ୟକ ରହିଛି ।

ଶ୍ରୀକ୍ରିଷ୍ଣା ବନାମ ଡିପିଡିପି: ଭିନ୍ନ ଡାଟା ସୁରକ୍ଷା ପଥ

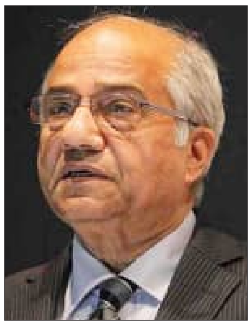

ଏହି ସାମ୍ବିଧାନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଆଧାର କରି ୨୦୧୮ ମସିହାରେ ଜଷ୍ଟିସ୍ ବି.ଏନ୍ ଶ୍ରୀକ୍ରିଷ୍ଣା କମିଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଡାଟା ସୁରକ୍ଷା ବିଲ୍‌ର ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଖସଡ଼ା ମଜବୁତ ଗୋପନୀୟତା ଅଧିକାର କଳ୍ପନା କରିଥିଲା । ସ୍ପଷ୍ଟ ସମ୍ମତି ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ଡାଟା ଆକ୍ସେସ ବା ଡିଲିଟ୍ କରିବା ଅଧିକାର, ଡାଟା ଉଲ୍ଲଂଘନ ରିପୋର୍ଟିଂ ଓ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ନିୟାମକ (ଡାଟା ପ୍ରୋଟେକସନ୍ ଅଥରିଟି) ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟ ଓ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଡାଟା ଅପବ୍ୟବହାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ (ଡାଟା ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ) ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଥିଲା ।

ଏହାକୁ ଆଧାର କରି ୨୦୨୩ର ଡିଜିଟାଲ୍ ପର୍ସନାଲ ଡାଟା ପ୍ରୋଟେକସନ୍ (ଡିପିଡିପି) ଆଇନ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ହେଲେ ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଖସଡ଼ାଠାରୁ ଅନେକ ଦିଗରେ ଭିନ୍ନ । ନୂଆ ଆଇନ ଏତେ ନରମ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ଯେ, କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଉପରେ ଯେଉଁ ବାଧ୍ୟବାଧକତା ରହିଥିଲା ତାହା କୋହଳ ହୋଇଗଲା । ଏହାସହ ରାଜ୍ୟକୁ ବିସ୍ତୃତ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଡିପିଡିପି ଯେ କୌଣସି 'ବୈଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ' ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଡାଟା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ସମ୍ମତି ବା ଅସ୍ପଷ୍ଟ 'ବୈଧ ସ୍ୱାର୍ଥ' (ଯେଉଁଥିରେ ରାଜ୍ୟର ଅନେକ ନିୟମିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ)କୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛି ।

ଏହା ନିୟାମକ କ୍ଷମତାକୁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଭାବେ ସଂକୁଚିତ କରିଛି । ସ୍ୱାଧୀନ ଡାଟା ପ୍ରୋଟେକସନ୍ ଅଥରିଟି ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏହାକୁ ସରକାର ନିଯୁକ୍ତ ଡାଟା ପ୍ରୋଟେକସନ୍ ବୋର୍ଡ (ଡିପିବି) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଏହି ଆଇନ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ 'ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବିବେଚନାଧୀନ କ୍ଷମତା' ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ମୌଳିକ ସୁରକ୍ଷାକୁ ଦୁର୍ବଳ କରୁଛି । ନାଗରିକମାନେ ଏବେ ଆଗୁଆ ନିୟାମକ ତଦାରଖ ପାଇବେ ନାହିଁ । ବରଂ, ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ବୋର୍ଡ ନିକଟକୁ ନିବେଦନ ପାଇଁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମାଲୋଚକମାନେ ଚେତାବନୀ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଏହି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏକ 'ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ

ଅନ୍ତର’ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ଜଷ୍ଟିସ୍ ଶ୍ରୀକ୍ରିଷ୍ଣ ନିଜେ ଚେତାବନୀ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଡାଟା ନିୟାମକ ସଂସ୍ଥା ‘ସରକାରଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରୁ ମୁକ୍ତ’ ହେବା ଜରୁରୀ । କାରଣ ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଡାଟା ପ୍ରୋସେସର। ତଥାପି, ଡିପିଡିପି ଆଇନର ବୋର୍ଡ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧୀନରେ । ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମନୋନୀତ କରୁଛନ୍ତି । ଆଇନ ସରକାରଙ୍କୁ ବୋର୍ଡର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ବାତିଲ କରିବାର ଅଧିକାର ଦେଇଛି (ଧାରା ୨୭ (୩) କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଭିଟୋ କ୍ଷମତା) ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ଏହାର ଅର୍ଥ, ବାସ୍ତବରେ, ସରକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ତ କେବେ ଯିବ ନାହିଁ । ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକମାନେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଏହି ମଡେଲରେ ବୋର୍ଡ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ଦେବ ବୋଲି ଆଶା କରିବା “ନିରୀହ” ହେବ ।

ଏହାଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଖରାପ, ଦିଲ୍ଲୀରେ ଏକମାତ୍ର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସଂସ୍ଥା ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବିନା ନାଗରିକଙ୍କ ଅଭିଯୋଗରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ । ସଂକ୍ଷେପରେ, ଡିପିଡିପି ଆଇନ ଶ୍ରୀକ୍ରିଷ୍ଣା ଢାଞ୍ଚାଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇଛି । ଆଇନ ନାମମାତ୍ର ଡାଟା ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନର ଶକ୍ତି ଦୁର୍ବଳ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ, ଯାହା ଅନେକ ଉଲ୍ଲଂଘନକୁ ଅଣଦେଖା ରଖିପାରେ ।

ଆଧାର: ଡିଜିଟାଲର ଦୁଇଧାରୀ ଖଣ୍ଡା

ଗୋଟିଏ ପଟେ ଆଧାର ଭାରତର ଡିଜିଟାଲ୍ ଅଗ୍ରଗତିର ପ୍ରତୀକ । ଏକ ବିଲିୟନରୁ ଅଧିକ ନାଗରିକଙ୍କ ବାୟୋମେଟ୍ରିକ୍ ଓ ଜନସାଂଖ୍ୟକୀୟ ଡାଟା ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଡାଟାବେସ୍‌ରେ ସଂରକ୍ଷିତ । ଏହା ସାମ୍ବିଧାନିକ ଭାବେ କେବଳ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ସୁବିଧା ଓ ରାଜ୍ୟ ସେବା ପାଇଁ ବୈଧ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇଛି । ସାଧାରଣ ବାଣିଜ୍ୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ତାଙ୍କର ବିସ୍ତୃତ ରାୟରେ ମୋବାଇଲ ସିମ୍ ଓ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ପାଇଁ ଆଧାରକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯିବାକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସୁବିଧା ବ୍ୟତୀତ ଆଧାର ଅଥେଣ୍ଟିକେସନ୍ ଗୋପନୀୟତାର ଉଲ୍ଲଂଘନ । କୋର୍ଟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ବେସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକକୁ ଆଧାର ଅଥେଣ୍ଟିକେସନ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ନିଷେଧ କରିଛନ୍ତି । ବେସରକାରୀ କମ୍ପାନୀମାନେ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଆଧାର ଅଥେଣ୍ଟିକେସନ୍ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ସେହିପରି, ଆଇନ ଜୋର୍ ଦେଇଛି ଯେ, ଆଧାର କେବଳ ସରକାରୀ ସେବା କିମ୍ବା ସବ୍‌ସିଡି ବଦଳରେ ନାଗରିକଙ୍କ ପରିଚୟ ଅଥେଣ୍ଟିକେସନ୍ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରିବ । ତଥାପି, ଆଧାରର କେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଗୋପନୀୟତା ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ବାୟୋମେଟ୍ରିକ୍ ପରିଚୟ (ଆଙ୍ଗୁଠି ଚିହ୍ନ, ଆଇରିସ ସ୍କାନ) ସ୍ଥାୟୀ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଅନନ୍ୟ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ଯଦି ଏହା ଉଲ୍ଲଂଘିତ ହୁଏ, ତାହା ବଦଳା ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଚେତାବନୀ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏହିପରି ଡାଟା ‘ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ’, ଯାହା କୌଣସି ଉଲ୍ଲଂଘନକୁ ବିଶେଷ ଗମ୍ଭୀର କରିଦିଏ । ପ୍ରକୃତରେ, କୋର୍ଟ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଡାଟା ସୁରକ୍ଷା ଆଇନର ତୁରନ୍ତ ପ୍ରଣୟନକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୁରକ୍ଷା ଭାବେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିଛନ୍ତି ।

ସାଇବର ଠକେଇର ବୃଦ୍ଧି ଓ ବିଳମ୍ବିତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା

ଭାରତର ଡିଜିଟାଲ୍ ଅର୍ଥନୀତି, ବିଶେଷକରି ମହାମାରୀ ପରେ, ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବଢ଼ିଛି । ୨୦୨୫ ଜୁନରେ କେବଳ ୟୁପିଆଇ ନେଣଦେଣ ୨୪ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଛି । ଯାହା ଅନ୍‌ଲାଇନ ପେମେଣ୍ଟକୁ ଏକ ବଡ଼ ଧରଣର ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଆମର ସାଇବର୍ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଏହା ସହ ତାଳ ମିଳାଇ ପାରିନାହିଁ । ଫଳାଫଳ ଆଶଙ୍କାଜନକ । ୨୦୨୪ ମସିହାରେ ଭାରତୀୟମାନେ ସାଇବର ଅପରାଧୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆନୁମାନିକ ୨୨,୮୪୨ କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଛନ୍ତି । ଏହା ୨୦୨୩ ମସିହାରେ ୭,୪୬୫ କୋଟିର ପ୍ରାୟ ତିନି ଗୁଣ । ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଥିବା ସାଇବର ଅପରାଧ ମାମଲା ମଧ୍ୟ ହୁ ହୁ ହୋଇ ବଢ଼ିଛି । ୨୦୨୪ ମସିହାରେ ପ୍ରାୟ ୨୦ ଲକ୍ଷ ଅଭିଯୋଗ ଦାୟର ହୋଇଥିଲା । ଯାହା ୨୦୨୩ ମସିହାର ୧୫.୬ ଲକ୍ଷ ତୁଳନାରେ ବହୁତ ଅଧିକ ଏବଂ ୨୦୧୯ ମସିହାର ତୁଳନାରେ ଦଶ ଗୁଣ । ସଂକ୍ଷେପରେ, ସାଇବର ଠକେଇ ବଢୁଛି, ଯଦିଓ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦୁର୍ବଳ ରହିଛି । ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅନ୍ତର ହେଉଛି ନେଣଦେଣ ସୁରକ୍ଷା ।

ନିକଟ ଅତୀତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଭାରତରେ ଅଧିକାଂଶ ଡିଜିଟାଲ ପେମେଣ୍ଟ ଏକକ (ଓଟିପି) ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ୨୦୨୫ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ସମସ୍ତ ଡିଜିଟାଲ୍ ପେମେଣ୍ଟ (କାର୍ଡ, ୟୁପିଆଇ, ୱାଲେଟ) ପାଇଁ ଦ୍ୱି-ସ୍ତରୀୟ ପ୍ରାମାଣିକୀକରଣ (୨ଏଫ୍‌ଏ) ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିଛି । ଯାହା ୨୦୨୬ ଏପ୍ରିଲ ୧ ଠାରୁ ଲାଗୁ ହେବ । ନୂଆ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ନେଣଦେଣ ପାଇଁ ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଆବଶ୍ୟକ (ଯେପରି ଓଟିପି ସହ ବାୟୋମେଟ୍ରିକ କିମ୍ବା ଡିଭାଇସ୍ ଟୋକନ) । ଏହା ଏକ ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ । କିନ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟ ହେଉଛି ସମୟ: ଅପରାଧୀମାନେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି କେବଳ ଏକ ଓଟିପି ସୁରକ୍ଷାର ଆଶା ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ୨୦୨୬ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୨ଏଫ୍‌ଏକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିବାରେ ଏହି ଦୀର୍ଘ ବିଳମ୍ବ ୨୦୨୪-୨୫ରେ ଠକେଇକୁ ସହାୟତା କରିଛି ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇପାରେ । କେତେକ ଦେଶରେ ବିପରୀତେ, ଭାରତରେ କୌଣସି ବିଧିବଦ୍ଧ “ଫାଷ୍ଟ-ଟ୍ରାକ” ଫ୍ରିଜ୍ ସମୟ ନାହିଁ । ଅନଲାଇନ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଠକେଇର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ଲୋକେ ପ୍ରାୟତଃ ଟଙ୍କା ଅନେକ ଆକାଉଣ୍ଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଚାଲିଗଲା ପରେ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି । ପୀଡ଼ିତ, ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ପୁଲିସ ମିଳିତ ଭାବେ ସମନ୍ୱୟ କରିବା ସମୟରେ, ଟଙ୍କା ସାଧାରଣତଃ ଅନୁସରଣକୁ ଅସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଟଙ୍କା ଚୋରି ହେଉଥିବାରୁ, ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଏକ ନୂଆ ନିୟମ ଉପରେ ଜୋର୍ ଦେଉଛନ୍ତି । ଯଦି ଠକେଇ ରିପୋର୍ଟ ହୁଏ । ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକକୁ ୪୮ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଟଙ୍କା ଫ୍ରିଜ ଓ ଫେରାଇବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହିପରି ଏକ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି (ଅଭିଯୋଗ ପରେ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକକୁ ନେଣଦେଣ ବାତିଲ କରିବାର ଆଇନଗତ ଦାୟିତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ) ଫଳାଫଳକୁ ବଦଳାଇ ପାରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ, ନିବେଦନ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହାୟତା କିମ୍ବା ଅମ୍ବୁଡସମ୍ୟାନ୍ ଅଭିଯୋଗର ଦୀର୍ଘ ବିଳମ୍ବ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ପୁଲିସ-ବ୍ୟାଙ୍କ ସମନ୍ୱୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏକ ବିଧିବଦ୍ଧ ୪୮ ଘଣ୍ଟିଆ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଶ୍ୱାସ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ଓ ଠକେଇକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ।

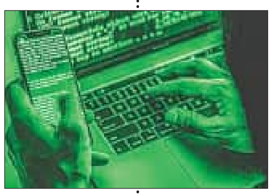

ସାଇବର ଠକେଇ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼େଇରେ, ବୈଷୟିକ ସମାଧାନ ଓ ଆଇନଗତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏକତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଜରୁରି । ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ୨ଏଫ୍‌ଏ ଏକ ଅଂଶ । ସେହିପରି ପୀଡ଼ିତମାନଙ୍କୁ ୪୮ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନେଣଦେଣ ବାତିଲ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବିଧିବଦ୍ଧ ‘ଫାଷ୍ଟ ଲେନ୍’ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହିପରି ସମନ୍ୱିତ ପଦକ୍ଷେପ ବିନା, ଭାରତର ଡିଜିଟାଲ୍ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନାଗରିକଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଅପେକ୍ଷା ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅଧିକ କ୍ଷମତା ଦେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଯେଉଁଠି ଡାଟା ମୁଦ୍ରା ପରି ମୂଲ୍ୟବାନ, ସେଇଠି ଭାରତର ଆଇନ ଓ ନୀତି ମାଟିକୁ ମୂଳରୁ ତାଳ ମିଳାଇବା ଜରୁରି । ପଛରେ ରହିବା ନୁହେଁ । କେବଳ ତେବେ ଗୋପନୀୟତା, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ସାମଗ୍ରିକ ଅଗ୍ରଗତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆମର ଡିଜିଟାଲ୍ ଗାଥା ବିକାଶ ସହିତ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିବ । ■

ଆଇନଜୀବୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଅଦୃଶ୍ୟ ଆତଙ୍କ

ବରୁଣ କୁମାର ସାହୁ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଦୁନିଆରେ ଡିଜିଟାଲ୍ ଟେକ୍ନୋଲୋଜିର ପ୍ରୟୋଗ ଲୋକଙ୍କୁ ଯେତିକି ସୁବିଧା ଯୋଗାଉଛି, ସେତିକି ଅସୁବିଧାରେ ମଧ୍ୟ ପକାଉଛି । ୫ଜି ଇଣ୍ଟର୍‌ନେଟ୍ ଯୁଗରେ ଲୋକଙ୍କ କାମ ସହଜ ହେବା ସହ ବଦଳିଛି ଠକେଇର ତରିକା । ଠକେଇ କରିବାକୁ ପୂର୍ବଭଳି ନାଁ ଆଉ ଲୋକଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ପଡୁଛି, ନାଁ ମୁହଁ ଦେଖାଇବାକୁ ପଡୁଛି । ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କୋଠରି ହେଉ ଅବା ଦୁର୍ଗମ ଜଙ୍ଗଲ, ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ବସି ଅପରେଟ୍ ହେଉଛି ଅପରାଧର ନେଟ୍‌ୱର୍କ । ପ୍ରତିଦିନ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ସାଇବର ଠକେଇ ମାମଲା । ଅଦୃଶ୍ୟ ଠକଙ୍କ ଜାଲରେ ପଡ଼ି ହନ୍ତସନ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ନିରୀହ ଜନତା । ଧନୀ ହୁଅନ୍ତୁ କି ଗରିବ, ଶିକ୍ଷିତ ହୁଅନ୍ତୁ କି ଅଶିକ୍ଷିତ, ସଭିଏଁ ଠକେଇର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି । ଡିଜିଟାଲ୍ ଆରେଷ୍ଟ, ଅଧିକ ସୁଧ, ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା, ବିଦେଶରୁ ସୁନା, କେଶର ବ୍ୟବସାୟ, ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ ନିବେଶ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଉଛନ୍ତି ସାଇବର ଠକ । ବୁଢ଼ିଆଣୀ ଜାଲ ବିଛେଇବା ଭଳି ବିଦେଶରେ ବସି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଜାଲରେ ପକାଉଛନ୍ତି । ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ ଅତି ସହଜରେ ମାୟା ଜାଲରେ ପଡ଼ି କେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହରାଉଛନ୍ତି କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା । ତେବେ କିଭଳି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ଲୁଟି ନେଇଛନ୍ତି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା? କ'ଣ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ଲୋକଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ? ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିବର୍ଷ କେତେ ଟଙ୍କା ଲୁଟି ନେଉଛନ୍ତି ସାଇବର ଅପରାଧୀ? କେବେ କେବେ ଘଟିଥିଲା ଓଡ଼ିଶା ବଡ଼ ସାଇବର ଠକେଇ? ଏଭଳି ଏକ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଠକେଇ ତଥା ସାଇବର ଅପରାଧକୁ ନେଇ ଆମର ଏଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନା ।

ମୋହରା ସାଜିଛନ୍ତି ଅଶିକ୍ଷିତ

ଡିଜିଟାଲ ଗିରଫଦାରୀ, ବିଦେଶରୁ ସୁନା, ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା, ମାଟ୍ରିମୋନି, ଦାମୀ ଉପହାର, କେଶର ବ୍ୟବସାୟୀରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ, ଅଧିକ ସୁଧ, ମିଛ ନିଯୁକ୍ତି, ମିଛ କମ୍ପାନୀରେ ନିବେଶ ଓ ଟ୍ରେଡ଼ିଂ ଆଳରେ କୋଟିପତି ହେବା ଭଳି ଆଶା ଦେଖାଇ ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଲୁଟୁଛନ୍ତି। ତେବେ ଏ ସବୁ କରିବା ପାଇଁ ସାଇବର ଠକମାନେ ପ୍ରି ଆକ୍ଟିଭ୍ ସିମ୍ କାର୍ଡ ଓ ମ୍ୟୁଲ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ବଡ଼ ଅସ୍ତ୍ର ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି।

ସାଇବର ଠକେଇ ବଢ଼ିବା ପଛରେ ମ୍ୟୁଲ୍ ବା ଜାଲ୍ ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀ ଓ ବେନାମୀ ସିମ୍ ରହିଛି। ମ୍ୟୁଲ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଅପାଠୁଆଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରୁଛନ୍ତି। ସାଇବର ଠକମାନେ ପ୍ରଥମେ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏଜେଣ୍ଟ ନିଯୁକ୍ତ କରି ମାସକୁ ୧୫ରୁ ୨୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦରମା ଦେଉଛନ୍ତି। କିଭଳି ବେନାମୀ ସିମ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ମ୍ୟୁଲ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲାଯିବ, ସେ ବିଷୟରେ ବୁଝାଉଛନ୍ତି। ଏଜେଣ୍ଟମାନେ ଗାଁକୁ ଗାଁ ବୁଲି ଘରେ ବସି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରିବାର ସୁନେଲୀ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖାଉଛନ୍ତି। ବିଶେଷକରି ଅପାଠୁଆ ବ କମ୍ ପଢ଼ିଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରୁଛନ୍ତି। ଏଜେଣ୍ଟମାନେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆଧାର କାର୍ଡ, ପାନ୍ କାର୍ଡ ସହ ଅନ୍ୟ ପରିଚୟପତ୍ର ନେଇ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲି ଦେଉଛନ୍ତି। ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀଙ୍କ ନମ୍ବର ବଦଳରେ ପ୍ରି ଆକ୍ଟିଭ୍ ସିମ୍ ନମ୍ବର ଦିଆଯାଉଛି। ଏଥିସହିତ ଆକାଉଣ୍ଟର ପାସବୁକ୍‌ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚେକ୍ ବୁକ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁକିଛି ସାଇବର ଠକଙ୍କ ପାଖରେ ରହୁଛି। ଫଳରେ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଟଙ୍କା ନେଣଦେଣ ସମ୍ପର୍କିତ ମେସେଜ ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ନ ଯାଇ ସାଇବର ଅପରାଧୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଉଛି। ଠକେଇର ଶିକାର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଟଙ୍କା ଏହି ବେନାମୀ ଆକାଉଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକକୁ ଯାଉଛି। ପ୍ରତି ଆକାଉଣ୍ଟର ହେଉଥିବା ନେଣଦେଣ ଉପରେ ୧ରୁ ୨ ପ୍ରତିଶତ କମିଶନ ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଛି। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସାଇବର ଠକମାନେ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ଦ୍ୱାରା କେବଳ କମିଶନୀ ଟଙ୍କାକୁ ଛାଡ଼ି ବାକି ଟଙ୍କାକୁ ନିଜ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି।

ଆମେରିକାରେ ପୁଞ୍ଜି ବଜାର; ରାଜଧାନୀରେ ଠକେଇ

ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହିଦନଗର ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଣେ ଯୁବକ ଏକ ହ୍ୱାଟ୍‌ସଆପ୍ ଗ୍ରୁପରେ ଆଡ୍ ହେବା ପରେ ଜଣେ ଅଜଣା ବ୍ୟକ୍ତି ଟଙ୍କା ନିବେଶ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ସୂଚନା ଉପଦେଶ ଦେଉଥିଲା । ସେହି ସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଯୁବକ ଜଣକ ଭଲ ଟଙ୍କା କମାଇବା ପରେ ଆମେରିକା ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରିଲେ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଲାଭ ମିଳିବ ବୋଲି ଅଜଣା ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲା । ଯୁବକ ଜଣକ ତା'ର କଥାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି 'ଷ୍ଟୋଡସ୍' କମ୍ପାନୀରେ ପଞ୍ଜିକରଣ କରି ୟୁଏସ୍‌ଏ ମାର୍କେଟରେ ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ କରି ଟଙ୍କା କମାଇଥିଲ । କାଳକ୍ରମେ ୯ ୭ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରି ସାରିଥିବା ବେଳେ ସେଥିରୁ ମିଳୁଥିବା ଲାଭ 'ଷ୍ଟୋଡସ୍' ୱାଲେଟରେ ଦେଖାଉଥିଲା । ଆମେରିକାରେ ନୂଆ କରି ଲଞ୍ଚ୍ କରିଥିବା ଏକ ଆଇପିଓ କିଣିବାକୁ 'ଷ୍ଟୋଡସ୍‌ଡ଼ କମ୍ପାନୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ । ଆଇପିଓ ବୁକ୍ କରିଲେ ଆଗୁଆ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ଓ ବୁକ୍ ହେବା ପରେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ହେବ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ଯୁବକ ଜଣକ 'ଷ୍ଟୋଡସ୍' ମାଧ୍ୟମରେ ଆଇପିଓ ସବସ୍କ୍ରାଇବ୍ କରି ଚାଲିଥିଲେ । ସେ ପ୍ରାୟ ୩ କୋଟି ୫୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଆଇପିଓ ବୁକ୍ କରି ଦେଇଥିଲେ । ୱାଲେଟ୍‌ରେ କମ୍ ଟଙ୍କା ଥିବାରୁ ସେ ଏତେ ପରିମାଣ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ଅକ୍ଷମତା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ହେଲେ କମ୍ପାନୀ ଆଗୁଆ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିବାରୁ ସେ ଆଇପିଓ କିଣିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ବୋଲି ଚାପ ପକାଇବା ସହିତ କମ୍ପାନୀ ପକ୍ଷରୁ ତାଙ୍କ ୱାଲେଟ୍‌ରେ ଦୁଇ କୋଟି ଟଙ୍କା ଜମା କରାଯାଇଥିଲା । ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ବାକି ଦେଢ଼ କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା । ଯୁବକ ଜଣକ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଋଣ ଓ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କଠାରୁ ଧାର୍ ଆଣି ପୁଣି ୯ ୭ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପୈଠ କରିଥିଲେ । ଷ୍ଟୋଡସ୍ କମ୍ପାନୀ ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟରେ କାରସାଦି କରୁଥିବାରୁ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଓ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ କମିସନ (ଏସ୍‌ଇସି) ତାଙ୍କ କମ୍ପାନୀର ସମସ୍ତ ନିବେଶକଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ବ୍ଲକ୍ କରିଥିବା ସାଇବର ଠକ କହିଥିଲେ । ଲାଞ୍ଚ ଦେବା ଆଳରେ ଟଙ୍କା ମାଗିବାରୁ ଯୁବକ ଜଣକ ଆହୁରି ୧୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଯୋଗାଡ଼ କରି କମ୍ପାନୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ 'ଷ୍ଟୋଡସ୍' ଆପ୍ଲିକେସନ୍ ଆଉ ଜମା ଖୋଲି ନଥିଲା । ଆମେରିକା ସେୟାର୍ ବଜାରରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଆଳରେ ସାଇବର ଠକ ତାଙ୍କଠାରୁ ୨କୋଟି ୬ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଠକି ନେଇଥିଲେ ।

ସାଇବର ଠକେଇ ଆଗରେ ତେଲଙ୍ଗାନା ଓ କର୍ଣ୍ଣାଟକ

ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ ରହିଛନ୍ତି। ବିଶେଷକରି ତେଲଙ୍ଗାନା ଓ କର୍ଣ୍ଣାଟକରେ ସାଇବର ଅପରାଧର ସର୍ବାଧିକ ହାର ରେକର୍ଡ ହୋଇଛି। ସେହିପରି କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପୁଡୁଚେରୀ ଆଗରେ ରହିଛି। ଜାତୀୟ ଅପରାଧୀ ରେକର୍ଡ ବ୍ୟୁରୋ (ଏନ୍‌ସିଆରବି) ରିପୋର୍ଟରୁ ଏଭଳି ତଥ୍ୟ ମିଳିଛି। ଏନ୍‌ସିଆରବି ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ଜନସଂଖ୍ୟାକୁ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଥିବା ଠକେଇ ମାମଲାର ସଂଖ୍ୟାକୁ ଭାଗ କରି ସାଇବର ଅପରାଧ ହାର ଗଣନା କରେ। ଏନ୍‌ସିଆରବି ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ, ତେଲଙ୍ଗାନାରେ ସାଇବର ଅପରାଧ ହାର ସର୍ବାଧିକ ୪୦.୮ ପ୍ରତିଶତ ରହିଛି। ଏହା ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରର ପ୍ରାୟ ୧୦ ଗୁଣ। ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ୬.୬ ପ୍ରତିଶତ, ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶରେ ୪.୪ ପ୍ରତିଶତ, ଆସାମରେ ୪.୯ ପ୍ରତିଶତ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ୪.୩ ପ୍ରତିଶତ ଓ ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡରେ ୪.୮ ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି, ବଡ଼ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗରେ ସାଇବର ଅପରାଧ ହାର ମାତ୍ର ୦.୪ ପ୍ରତିଶତ ରହିଛି। କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ୩.୨ ପ୍ରତିଶତ ସହିତ ଦିଲ୍ଲୀ ସାଇବର ଅପରାଧ ହଟସ୍ପଟ୍ ଭାବରେ ଉଭା ହୋଇଛି। ଚଳିତବର୍ଷର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ ତଥା ଜୁନ୍ ୩୦ ମଧ୍ୟରେ ଦିଲ୍ଲୀ ବାସିନ୍ଦା ୧୮୪ଟି ଘଟଣାରେ ୭୦.୬୪ କୋଟି ଟଙ୍କା ହରାଇଛନ୍ତି।

ସୁନ୍ଦର ଚେହେରାକୁ ଆଧାର କରି ଲୁଟ୍

ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଙ୍କ ଫଟୋ ରଖି ବନ୍ଧୁତା କରୁଛନ୍ତି। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପ୍ରେମ ଜାଲରେ ଫସାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବିବାହର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛନ୍ତି। ହେଲେ ଏହାରି ଭିତରେ ସୁନ୍ଦରୀର ମାୟା ଜାଲରେ ଫସି ବ୍ଲାକ୍ ମେଲ୍‌ର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି। କେବଳ ଯୁବକ ନୁହନ୍ତି; ଯୁବତୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଏଭଳି ସାଇବର୍ ଠକଙ୍କ ଚାଲ୍‌ରେ ପଡ଼ି ବ୍ଲାକ୍ ମେଲିଂର ଶିକାର ହେଉଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି। କେହି ସର୍ବସ୍ୱ ହରାଉଛି ତ ଆଉ କେହି ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି ପନ୍ଥାକୁ ଆପଣେଇ ନେଉଛି। ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି, ବୟସ୍କମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସାଇବର୍ ଠକ ଏଭଳି ପ୍ରେମର ମାୟାଜାଲରେ ଫସାଇ ଲୁଟ୍‌ପାଟ୍ କରିବାର ନଜିର୍ ରହିଛି। ବିଶେଷକରି ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଓ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏଭଳି ଠକଙ୍କ ମାୟା ଜାଲରେ ପଡୁଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସାଇବର ଥାନାକୁ ଆସୁଛି। ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୁବତୀମାନେ ନଗ୍ନ ଭିଡିଓ କଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକଙ୍କୁ ବ୍ଲାକ୍‌ମେଲ୍ କରି ନେତା, ଅଫିସରଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଠକେଇ କରୁଥିବା ବହୁ ଅଭିଯୋଗ ପୁଲିସ ନିକଟକୁ ଆସିଛି।

ଫସିଛନ୍ତି ଶିକ୍ଷିତ ଓ ବଡ଼ ବଡ଼ିଆ

କେବଳ ସାଧାରଣ ଲୋକ ସାଇବର ଠକେଇର ଶିକାର ହେଉନାହାନ୍ତି, ବରଂ ନେତା, ମନ୍ତ୍ରୀ, ଶାସକ, ପ୍ରଶାସକ ଅଧିକାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଅଦୃଶ୍ୟ ଜାଲରେ ଛନ୍ଦି ହେଉଛନ୍ତି। ପୂର୍ବରୁ ସାଇବର ଠକମାନେ ତତ୍କାଳୀନ ଓକାକ୍ ସିଇଓ ମନୋଜ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ହ୍ୱାଟ୍ସଆପ ହ୍ୟାକ୍ କରି ୭ ଲକ୍ଷ, ବରିଷ୍ଠ ଆଇପିଏସ୍ ଅଫିସର ସୁଶାନ୍ତ ନାଥଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଡାକ୍ତର ତନୁଜା ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କ ଜମା ଖାତାରୁ ୧୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଗାଏବ କରି ନେଇଯାଇଥିଲେ। କାକଟପୁର ବିଧାୟକ ତୁଷାରକାନ୍ତି ବେହେରାଙ୍କଠାରୁ କୋଟିଏ ୪୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଠକି ନେଇଥିଲେ ସାଇବର ଠକ। ଏହି ଘଟଣାରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଓ ତାମିଲନାଡୁର ୭ ଜଣଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଥିଲା କ୍ରାଇମବ୍ରାଞ୍ଚ। ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନେକ ବରିଷ୍ଠ ଆଇଏଏସ୍ ଓ ଆଇପିଏସ୍ ଅଫିସର୍ ମଧ୍ୟ ସାଇବର ଠକଙ୍କ ଜାଲରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି। ଠକମାନେ ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ହ୍ୟାକ କରି ସହଯୋଗୀଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ମାଗିବା ଘଟଣା ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ସାମ୍ନାକୁ ଆସିଛି। ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ଗଡ଼ିଶାଗୋଦା ଥାନା ଅଞ୍ଚଳର ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ବୈଜ୍ଞାନିକ କେଦାରନାଥ ମଲ୍ଲିକ ସାଇବର ଠକଙ୍କ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଥିଲେ। ଠକମାନେ ଡିଜିଟାଲ ଗିରଫଦାରୀର ଭୟ ଦେଖାଇ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ କୋଟିଏ ୫୭ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଠକି ନେଇଥିଲେ। ସେହିପରି ନିକଟରେ ଭଦ୍ରକ ଚାରିଘରିଆ ଛକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ସାଇବର ଠକଙ୍କ ଫାଶରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି। ସେୟାର ମାର୍କେଟରେ ନିବେଶ ଆଳ ଦେଖାଇ ସାଇବର ଠକମାନେ ତାଙ୍କଠାରୁ କୋଟିଏ ୬୧ ଲକ୍ଷ ୧୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଉଡ଼ାଇ ନେଇଛନ୍ତି।

ଗତ ୫ ବର୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ହୋଇଥିବା ଠକେଇ

ବର୍ଷ	ଅଭିଯୋଗ	ସଂଖ୍ୟା ଅର୍ଥ ପରିମାଣ	ଫ୍ରିଜ୍ ଅର୍ଥ
୨୦୨୧	୪୬୯୧	୩ କୋଟି	୨୩ ଲକ୍ଷ
୨୦୨୨	୮୦୭୧	୧୭.୬୦ କୋଟି	୧.୧୦ କୋଟି
୨୦୨୩	୧୮୦୮୧	୮୦ କୋଟି	୧୦.୫୦ କୋଟି
୨୦୨୪	୪୩୮୧୯	୪୧୯ କୋଟି	୪୩ କୋଟି
୨୦୨୫	୪୧୩୨୦	୩୪୯ କୋଟି	୪୧ କୋଟି

ସାଇବର ଠକେଇ ପଛରେ ନାଇଜେରିଆନ୍

ଅଢ଼େଇ କୋଟି ସାଇବର୍ ଠକେଇ ମାମଲାରେ ନାଇଜେରିଆର ଦୁଇ ଯୁବକ କ୍ରାଇମବ୍ରାଞ୍ଚ ପଞ୍ଝାରେ ପଡ଼ିବା ପରେ ସାଇବର ଠକେଇର ବଡ଼ ନେଟୱର୍କ ପଦାକୁ ଆସିଥିଲା। ଓଡ଼ିଶା ସମେତ ୧୦ ରାଜ୍ୟରେ ୯୪ଟି ମାମଲାରେ ଏହି ଗ୍ୟାଙ୍ଗ୍‌ର ସମ୍ପୃକ୍ତି ରହିଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା। ଇଏ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ନୁହେଁ, ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକାଧିକ ଘଟଣାରେ ୧୨ରୁ ଅଧିକ ନାଇଜେରିଆ ଯୁବକଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି। ନାଇଜେରିଆ ଗ୍ୟାଙ୍ଗ ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ, ହାଇଦ୍ରାବାଦ, ମୁମ୍ବାଇ ଓ ଦିଲ୍ଲୀରେ ରହି ଠକେଇ ଜାଲ ବିଛାଉଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଗ୍ୟାଙ୍ଗ୍‌ର ମୁଖିଆ ନାଇଜେରିଆରେ ରହି ପୂରା ଗ୍ୟାଙ୍ଗ୍‌କୁ ଅପରେଟ୍ କରୁଛି। ଠକେଇ ହେଉଥିବା ଟଙ୍କାକୁ ଭାରତରେ ରହୁଥିବା ନାଇଜେରିଆ ଯୁବକଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ପୈଠ କରାଯାଉଛି। ସେଥିରୁ ମୋଟ ଅର୍ଥର ୫୦ ପ୍ରତିଶତ କମିଶନ ରଖିବା ପରେ ଗ୍ୟାଙ୍ଗ୍ ମୁଖିଆକୁ ଅବଶିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ପଠାଇ ଦେଉଛନ୍ତି। ଆକାଉଣ୍ଟ ଯୋଗାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଟଙ୍କା ଉଠାଇବା ପରେ କମିସନ ହିସାବରେ ଟଙ୍କା ବାଣ୍ଟି ଦେଉଛନ୍ତି। ■

ଅଦୃଶ୍ୟ ଠକେଇ
ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଚେତନତା

ପ୍ରଶାନ୍ତ ସାହୁ

ମୋବାଇଲ୍, କମ୍ପ୍ୟୁଟର କିମ୍ବା ଇଣ୍ଟରନେଟ ତଥା ଆଡଭାନ୍ସ ଟେକ୍ନୋଲୋଜିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଯେଉଁ ଅପରାଧ କରାଯାଏ ତାହାକୁ ସାଇବର ଅପରାଧ କୁହାଯାଏ। ତେବେ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଏବେ ସାଇବର ଅପରାଧ ହେବାର ମୂଳ କାରଣ ହେଉଛି, ଏଥିରେ ଜଣେ ଅଦୃଶ ହୋଇ ଠକେଇ କରେ। ମୁଖ୍ୟତଃ ଚୋରି କିମ୍ବା ଡକାୟତି ମାମଲାରେ ଅପରାଧୀ କିଏ ଜଣାପଡ଼େ। ହେଲେ ସାଇବର ଅପରାଧରେ କିଏ କେଉଁଠି ଭାରତ କି ବିଦେଶରେ ବସି ଠକେଇ କରୁଛି ତାହାକୁ ଜାଣିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ। ତେଣୁ ଚାହିଁଲେ ବି ସହଜରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ। ସାଇବର କ୍ରାଇମ ବହୁତ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ। ଦିନକୁ ଦିନ ଏହି ମାମଲା ଅଧିକ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି।

ସାଇବର ଠକେଇର ଶିକାର

ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ଲୋକେ ସାଇବର ଠକେଇର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି। ଯଦି ଭାରତ କଥା କୁହାଯିବ, ତେବେ ଆଗରୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ଜାମତାରା ଜିଲ୍ଲାରେ ସାଇବର ଠକେଇ ଅଧିକ ହେଉଥିଲା। ବର୍ତ୍ତମାନ ହରିୟାଣାର ମେୱାଡ଼, ରାଜସ୍ଥାନର ଭରତପୁର ଏବଂ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ମଥୁରା ଆଦି ଅଞ୍ଚଳ ସାଇବର ଠକଙ୍କ ପାଇଁ ଭୂସ୍ୱର୍ଗ ପାଲଟିଛି। ଏଠାରୁ ହଜାର ହଜାର ପିଲା ସାଇବର ଠକେଇ କରୁଛନ୍ତି। ପାଖାପାଖି ୮୦ରୁ ୯୦ ପ୍ରତିଶତ ଠକେଇ ସେଠାରୁ ହେଉଛି। ସେମାନେ ଠକେଇ ସମୟରେ ବୟସ୍କ, ଧନୀ, ଗରିବ ଆଦି ଶ୍ରେଣୀକୁ ଦେଖୁନାହାନ୍ତି। ସେମାନେ ଲଗାତାର ଫୋନ୍ ନମ୍ବରରେ କଲ୍, ମେସେଜ୍ କିମ୍ବା ହ୍ୱାଟସଅପ୍ କରିଥାନ୍ତି। ଯିଏ କଲ୍ ରିସିଭ୍ କଲା ବା କୌଣସି ଅଜଣା ଲିଙ୍କକୁ କ୍ଲିକ୍ କଲା, ସେମାନଙ୍କୁ ମିଛ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ଲୁଟିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥାନ୍ତି। ଯେମିତିକି ଆପଣଙ୍କ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ବିଲ୍ ଦିଆଯାଇନି, କେୱାଇସି ଅପ୍‌ଟେଡ୍ ହୋଇନି, ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ସମସ୍ୟା ଆଦି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବେ କହି କଥା ହୁଅନ୍ତି। ନତୁବା ହ୍ୱାଟସ୍‌ଆପ୍‌ରେ ଲିଙ୍କ୍ ପଠାଇ ଏସ୍‌ବିଆଇ, ୟୋନୋ ଆପ୍ ଆପଣଙ୍କୁ ୫୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଉପହାର ଦେଉଛି କିମ୍ବା କେୱାଇସି କରନ୍ତୁ, ନୂଆବର୍ଷ, ଦୀପାବଳି ଅଫର୍ ଏମିତି ଆସିଥାଏ। ତେଣୁ ଏହାକୁ ଯିଏ କ୍ଲିକ୍ କଲା ସିଏ ଫସିଲା। ଧନୀ, ଗରିବ, ବୟସ୍କ କିଛି ଶ୍ରେଣୀ ନାହିଁ। ସାଧାରଣତଃ କୁହାଯାଏ ଯେ ବୟସ୍କ ଲୋକଙ୍କୁ ଠକ ଅଧିକ ଟାର୍ଗେଟ କରନ୍ତି। ହେଲେ ସତ କଥା ହେଉଛି ଠକେଇ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯେଉଁ ତଥ୍ୟ ମିଳିଥାଏ ବା ସେମାନେ ଯେଉଁ ମୋବାଇଲ ନମ୍ବର ପାଇଥାନ୍ତି, ତାକୁ ଆଧାର କରି ସେଇ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ବାରମ୍ବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି। ଦିନକୁ ସେମାନେ ୧୦୦ କି ୨୦୦ ଲୋକଙ୍କୁ କଲ୍ ମେସେଜ୍ କରୁଥିବାବେଳେ ସେଥିରୁ ୧୦ରୁ ୨୦ ଲୋକ ଫସି ଯାଆନ୍ତି।

ସାଇବର ଠକେଇରୁ ବର୍ତ୍ତିବା ପାଇଁ ସତର୍କତା

ସାଇବର ଠକେଇରୁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ହେଲେ ସଚେତନତା ମୁଖ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ର। ନିଜେ ସଚେତନ ହେଲେ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚାଇବେ। ପ୍ରଥମେ ସାଇବର ଠକେଇ ଯେହେତୁ ଜଣେ ଅଜଣା ଲୋକ କରୁଛନ୍ତି, ଫୋନ୍ କଲ ଅଜଣା ନମ୍ବରରୁ ଆସୁଥିଲେ, ଯଦି ଦେଖିଲେ ନିଜ କଣ୍ଟାକ୍ଟରେ ଲୋକଟି ନାହିଁ ଆଉ ଆପଣଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ବିଷୟରେ କିଛି କଥା କହୁଛନ୍ତି, ତାହେଲେ ସେତେବେଳେ ସେ ଫୋନ୍‌ଟିକୁ କାଟିଦେବା ପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ। କାରଣ ବେଳେବେଳେ ଠକମାନେ ବ୍ୟାଙ୍କ ମ୍ୟାନେଜର କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଡ୍ କାର୍ଡ ଅଫର୍ ବିଷୟରେ ନେଇ କଥା ହେବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେହି କଥା ଶୁଣନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଅଜଣା ନମ୍ବରରୁ କିଛି ଗୋଟେ ଲିଙ୍କ୍ ଆସୁଛି କିମ୍ବା ମେସେଜ୍ ଆସୁଛି, ଅଫର୍ ଆଶାରେ ସେ ଲିଙ୍କରେ କ୍ଲିକ୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଅଚିହ୍ନା ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ନିଜର ଆର୍ଥିକ ବିଷୟରେ କଥା ହୁଅନ୍ତୁନି। କିଛି ଇନ୍‌ଷ୍ଟଲ କରିବାକୁ କହିଲେ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଯଦି ଆପଣ କ୍ରେଡିଡ କାର୍ଡ, ନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ଆଦି ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ସବୁବେଳେ ମୋବାଇଲରେ ଟ୍ରୁକଲର ରଖନ୍ତୁ। ଏହାର ପେଡ୍ ଭର୍ସନଟି ଆପେ ଆପେ ଅଜଣା ନମ୍ବରକୁ ବ୍ଲକ୍ କରିଦେଇଥାଏ। ଏହା ସହ ଆହୁରି ବି ଅନେକ ଆଡଭାନ୍ସ ଆପ୍ ରହିଛି। ଯାହା ଅଯଥା କଥା କ'ଣ ସେ ନେଇ ସଚେତନ କରେ। ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଲା, କିଛି ଲୋକମାନେ ନିଜ ସେଭିଂ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା ରଖିଥାନ୍ତି। ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ଠକେଇ ହେଉଛି ସେତେବେଳେ ଏକାବେଳେ ସବୁ ଟଙ୍କା ଉଭାନ ହେଉଛି। ଏପରି ସମସ୍ୟାରୁ ବର୍ତ୍ତିବା ପାଇଁ ସେଭିଂ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ନରଖି ତାହାକୁ ଏଫ୍‌ଡି କରିଦେବା ଭଲ। ଆଉ କିଛି ପରିମାଣକୁ ନିବେଶରେ ଲଗାଇ ଦେବା ବୁଦ୍ଧିମାନ ବ୍ୟକ୍ତିର କାମ।

କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ କି ଡେବିଡ୍ କାର୍ଡ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ସବୁବେଳେ ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାସନାଲ ଟ୍ରାଞ୍ଜାକସନ୍ ବିକଳ୍ପକୁ ଅଫ୍ କରିଦିଅନ୍ତୁ। ଏହି ଅପସନ୍ ଅନ୍ ଥିଲେ ସାଇବର ଠକ ଆପଣଙ୍କ କାର୍ଡର ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସହଜରେ ପାଇପାରନ୍ତି। ଆମାଜନ୍ ଡଟକମ୍ ବା ଫରେନ ୱେବସାଇଟ୍‌ରୁ କାର୍ଡର ତଥ୍ୟ ଦେଇ ଟ୍ରାଞ୍ଜାକସନ୍ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି। ଆଉ ଓଟିପି ବି ଆସିବ ନାହିଁ। କାରଣ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଙ୍କର ଚିନ୍ତାଧାରା ଥାଏ ଯେ, ମୋର କାର୍ଡ ବିଷୟରେ ଜାଣିଲେ କ'ଣ ହେବ ମୋତେ ତ ଓଟିପି ଆସିବ। ହେଲେ ଜାଣି ରଖନ୍ତୁ ଏହି ଓଟିପି ଆସିବା ନିୟମ କେବଳ ଭାରତରେ ରହିଛି। ବିଦେଶରେ ଟ୍ରାଞ୍ଜାକସନ୍‌ରେ ଓଟିପି ଆସେନି। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଆପଣ ଗୋଟେ ଦୋକାନ ଯାଇଛନ୍ତି। କାର୍ଡ ସ୍ୱାଇପ୍ କଲେ। ଠକମାନେ କାର୍ଡ ରିଡର୍ ଲଗାଇଥାନ୍ତି। ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖେ ଆପଣଙ୍କ କାର୍ଡ ଡିଟେଲ୍ ରହିଯାଏ। ସେହିପରି ହୋଟେଲରେ ବସି ଖାଇବା ପରେ କିଛି ଲୋକ ୱେଟରକୁ କାର୍ଡ ଦେଇ ବିଲ୍ କାଟିବାକୁ କୁହନ୍ତି, ହେଲେ ଏମିତି କରିବା ଅନୁଚିତ। ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ, ଜିମେଲ, ଇନ୍‌ଷ୍ଟାଗ୍ରାମ୍, ହ୍ୱାଟସଅପ୍, ଫେସବୁକ୍ ଆଦି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ଟୁଷ୍ଟେପ୍ ଭେରିଫିକେସନ୍ ଅନ୍ ରଖିବା ଜରୁରି। ଏହା ଦ୍ୱାରା ଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରୋଫାଇଲ କେବେ ହ୍ୟାକ୍ ହେବ ନାହିଁ। ■

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଚେତନତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

କିଛି କିଛି ସ୍ଥାନରେ ସ୍କୁଲ କିମ୍ବା କଲେଜ ପିଲାଙ୍କୁ ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ସଚେତନ କରିବାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଛି। ସାଧାରଣତଃ ଗୋଟେ ଶ୍ରେଣୀରେ ୨୦୦ରୁ ଅଧିକ ପିଲା ଥିବେ। ସେମାନେ ୪ ପାଞ୍ଚ ଘଣ୍ଟା କ୍ଲାସ ଭିତରେ ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ବିଷୟରେ ବୁଝାଇଲେ ସହଜରେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ। ମାସ ହିସାବରେ ସଚେତନ କରାଇବା ବି କାଠିକର ପାଠ। ତେଣୁ ସୁବିଧା ବାଟ ହେଉଛି ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ସଚେତନ କରିବା। ଯିଏ ସ୍ମାଟ ଫୋନ୍ ରଖୁଛି, ତେଣୁ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ସଚେତନ କରାଇଲେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ନୁହେଁ, କୋଟି କୋଟି ଲୋକ ସଚେତନ ହୋଇପାରିବେ। କାରଣ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ସ୍ଥାନରେ ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହେଲେ ସେଠାରେ ହାତଗଣତି ୩୦କି ୪୦ ଲୋକ ଥାଆନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେ ଲୋକ ବୁଝିଲେ। ତେଣୁ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ, ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ କିମ୍ବା ଖବରକାଗଜ ମାଧ୍ୟମରେ ସଚେତନ କଲେ ଏହା ଚାରିଆଡ଼କୁ ବ୍ୟାପିଯିବ। ସାଇବର ଠକଙ୍କ କବଳରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାକୁ ହେଲେ ସର୍ବଦା ସତର୍କ ରହିବା ଉଚିତ।

ସାଇବର ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

କୌଣସି କମ୍ପ୍ୟୁଟର, କମ୍ପ୍ୟୁଟର ନେଟଓ୍ୱର୍କ କିମ୍ବା କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଡିଭାଇସ୍‌କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରି ଅକାମି କରିଦେବାକୁ ସାଧାରଣତଃ ସାଇବର କ୍ରାଇମ୍ କୁହାଯାଏ । ଟଙ୍କା ହଡ଼ପ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସାଇବର ଅପରାଧୀ ବା ହ୍ୟାକରମାନେ ଏମିତି ବେଆଇନ କାମରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥାନ୍ତି । କେବେ କେବେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ନିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ଆଶାରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର କିମ୍ବା ନେଟଓ୍ୱର୍କରେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତି ଘଟାଇଥାନ୍ତି । କିଛି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏମିତି ଅପରାଧକୁ ଜଣେ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଗଠନ ନିଜର ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ଓ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତାଧାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ବିଜ୍ଞ କୌଶଳତା ବଳରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିଥାନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ଅନଭିଜ୍ଞ ହ୍ୟାକର ମଧ୍ୟ ଏଭଳି କାମରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଧରି ଆଇନର କାଠଗଡ଼ାକୁ ଟାଣି ଆଣିଥାଏ ।

ସାଇବର ଅପରାଧ ଓ ଆଇନ

ଗଦାଧର ବଳ

ସାଇବର ଅପରାଧ ସଂପର୍କିତ ଆଇନ

ସାଇବର ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ଅପରାଧୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ନୂଆ ପ୍ରକାରର ରଣକୌଶଳ । ଏହାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଆମ ଦେଶରେ ୨୦୦୦ ମସିହାରୁ ଇନ୍‌ଫର୍‌ମେସନ୍ ଏଣ୍ଡ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଆକ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଆସୁଛି । ନୂଆ କରି ପ୍ରଣୀତ ଭାରତୀୟ ନ୍ୟାୟ ସଂହିତାରେ ଥିବା ଚୋରି, ଠକେଇ, ଜାଲିଆତି, ମାନହାନୀ, ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଆଦି ଦଫାରେ ସଂପୃକ୍ତ ଅପରାଧୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଆଇ.ଟି. ଆକ୍ଟର ଦଫା ୬୬ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଲୋକ ବେଆଇନ ଭାବରେ ସାଇବର ଅପରାଧ ଘଟାଇଲେ, ସେଥିପାଇଁ ତାକୁ ୩ ବର୍ଷ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ସହ ୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଯାଏ ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ସେହି ଆଇନର ଚେପ୍ଟର ୯ ଧାରା-୪୩ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସିଷ୍ଟମ୍ ମାଲିକର ଅନୁମତି ବିନା ତଥ୍ୟ ଦେଖିଲେ, ଡାଟା ଡାଉନଲୋଡ୍ ବା ଡାଟା ହେରଫେର୍ କଲେ, କୌଣସି ଭାଇରସ୍‌କୁ ସେଥିରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ବା କରାଇଲେ ୧ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଦେବା ପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି । ସେହିପରି ଧାରା ୬୬ ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ପ୍ୟୁଟରର ଦସ୍ତାବିଜକୁ ଲୁଚେଇବା, ନଷ୍ଟ କରିବା ବା ଏଥିରେ ସହାୟତା କାମ କଲେ ୭ ବର୍ଷ ଜେଲଦଣ୍ଡ ସହ ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ପ୍ରାବଧି ରହିଛି । ତତ୍‌ସହ ଯଦି ନିୟୋଜନର ସହାୟକ ହେଲେ ୭ ବର୍ଷ ଜେଲ ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଭାରତୀୟ ନ୍ୟାୟ ସଂହିତାର ଧାରା ୩୦୩, ୩୧୪, ୩୧୮ ଆଦିରେ ମଧ୍ୟ ଜେଲ ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଦଫା ୬୬ (କ) କୁ ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅଦାଲତ ଶ୍ରେୟା ସିଂଘଲ ବନାମ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମାମଲାର ରାୟ ପ୍ରକାଶ ବେଳେ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ସାରିଛନ୍ତି ।

ସେହିପରି ଧାରା- ୬୬ (ଇ) ବାରମ୍ବାର ସାଇବର ଆକ୍ରମଣ ପାଇଁ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ୭ ବର୍ଷ ଓ ଜୋରିମାନା, ୬ (ସି) ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରକ୍ଷିତ ରଖିବା ଅପବ୍ୟବହାର କରିବା ଅପରାଧ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ୩ ବର୍ଷ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ସହ ଜୋରିମାନା, ୬୬ (ଡି) ମିଥ୍ୟା ପ୍ରବଞ୍ଚନାପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରସାରଣ କରି ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଭ୍ରମିତ କରିବା ସହ ନିଜେ ଲାଭବାନ ହେଲେ ୩ ବର୍ଷ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ସହ ୧ ଲକ୍ଷ ଜୋରିମାନା କ୍ଷମତା କୋର୍ଟମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସେହିପରି ସାଇବର ଅପରାଧ ବିଷୟରେ ସଚେତନତା ପାଇଁ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ପ୍ରୟାସ କରିବା ସହିତ ଆଇନ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍, ଡିଜିଟାଲ୍ କମ୍ୟୁନିକେସନ୍, ସାଇବର କ୍ରାଇମ୍, ଡାଟା ପ୍ରୋଟେକସନ୍ ଓ ଆଇ.ଟି. ରେଗୁଲେସନ୍ ବିଷୟରେ ପଢ଼ା ଯାଉଛି ।

ସାଇବର ଅପରାଧ ପାଇଁ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରଣାଳୀ

ସାଇବରଅପରାଧ ପାଇଁ ବିଶ୍ୱରଅନ୍ୟଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ । ଯେପରିକି ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆରେ 'ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆନ ସାଇବର ସିକ୍ୟୁରିଟି ସେଣ୍ଟର', ୟୁରୋପରେ 'ୟୁରୋପୋଲ', ହଂକଂରେ 'ଆଣ୍ଟି ଡିସେପସନ୍ କୋ-ଅର୍ଡିନେସନ୍ ସେଣ୍ଟର', ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡରେ 'ନେଟ୍‌ସେଫ୍', ଥାଇଲାଣ୍ଡରେ 'ଥାଇ ହଟ୍ ଲାଇନ୍ ଇନ୍ ଥାଇଲାଣ୍ଡ' ରହିଛି, ସେହିପରି ଆମ ଭାରତରେ 'ସାଇବର କ୍ରାଇମ୍ ପୋର୍ଟାଲ୍' ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ।

ସାଇବର ଅପରାଧର ପ୍ରକାର ଭେଦ

ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସାଇବର କ୍ରାଇମ୍ ଆଇନଗତ ଅପରାଧ ଶ୍ରେଣୀ ଭୁକ୍ତ ଅଟେ । ଏହା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର । କେତେକ ସାଇବର ଅପରାଧ ସଂପର୍କରେ ନିମ୍ନରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି ।

- ଇ-ମେଲ କିମ୍ବା ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଫ୍ରଡ୍ ।
- ପରିଚୟ ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ଚୋରି ।
- ଅନ୍ୟାୟ ଭାବରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂପତ୍ତିର ତଥ୍ୟ ବା ଆର୍ଥିକ ନେଣଦେଣ କାର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତର ବା ବେଆଇନ ଭାବରେ ଏହାର ଡାଟାକୁ ଅନୈତିକ ଉପାୟରେ ଚୋରାଇ ନେବା ।
- କୌଣସି କମ୍ପାନୀର ଡାଟା କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ଲବ୍ଧ ଅର୍ଥକୁ ଚୋରି କରିବା ।
- ବେଆଇନ ଟଙ୍କା ଦାବି କରିବା ଅର୍ଥ ଲାଳସାରେ ଧମକ ଦେଇ ସାଇବର ଏକ୍ସ୍ଟ୍ରୋସନ କରିବା ।
- ରେନସମ୍ ଆଟାକ୍ ବା କିଛି ଅନ୍ୟାୟ ବାଟରେ ଅର୍ଥ ଦାବି କରିବା ।
- କ୍ରିପ୍ଟୋ କରେନ୍ସିର ଭଳି ମାଧ୍ୟମରେ ଲାଭାଂଶ ଅର୍ଥକୁ ହାତେଇବା ଆଶା ରଖି କ୍ରିପ୍ଟୋ ଜାକିଂ ।
- ସରକାରୀ ତଥ୍ୟ ବା କମ୍ପାନୀର ତଥ୍ୟକୁ ହେକିଂ କରି ସାଇବର ଏସ୍ପିଓନେଜ୍ କରିବା ।
- କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସିଷ୍ଟମ୍‌କୁ ହ୍ୟାକ୍ କରି ନେଟ୍‌ୱର୍କ ସହାୟତାରେ ବେଆଇନ ତାଥା ଅପରାଧିକ କାମ କରିବା ।
- ବେଆଇନ ଭାବରେ କପି ରାଇଟ୍‌କୁ ଅବମାନନା କରିବା ।
- ବେଆଇନ ଜୁଆ ଖେଳ କରିବା ।
- ଅନଲାଇନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ବେଆଇନ ଭାବରେ ଜିନିଷ ପତ୍ର କ୍ରୟ, ବିକ୍ରୟ କରିବା ।
- ବେଆଇନ ଭାବରେ ଧମକ ଦେଇ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଭ୍ରମିତ କରିବା ପାଇଁ କୋମଳମତି ପିଲାମାନଙ୍କର ଅସଂଜତ ଭିଡିଓ କିମ୍ବା ଫଟୋ ଉତ୍ତୋଳନ କରି ବ୍ଲାକ୍ ମେଲିଂ କରିବା ।

ଏ ସମସ୍ତ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ସାଇବର କ୍ରାଇମ ଶ୍ରେଣୀ ଭୁକ୍ତ ଅଟେ । ଏ ସବୁ ବାଦ୍ ସାଇବର କ୍ରାଇମ୍ ପାଇଁ ଅପରାଧୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ନୂଆ ନୂଆ ତରିକା ଆପଣେଇ ଥାଆନ୍ତି, ଯାହା ଦିନକୁ ଦିନ ସାଇବର ଅପରାଧ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

ସାଇବର ଅପରାଧର ମାଧ୍ୟମ

ଭାଇରସ୍ ବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମାଲୱେର୍ ସହାୟତାରେ ଅପରାଧୀମାନେ ଅନେକ କମ୍ପ୍ୟୁଟରକୁ ଅକାମି କରି ପକାଇବା ଓ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସହାୟତାରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ନୂଆ ନୂଆ ଅପରାଧ ଘଟାଇଥାନ୍ତି । ମାଲୱାର ସହାୟତାରେ ବେଆଇନ ଭାବରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଓ ଡିଭାଇସ୍‌କୁ ଅକାମି ଓ ଅଚଳ କରି ଦେବା ସହ ଏଥିରେ ଥିବା ଡାଟା ଓ ତଥ୍ୟକୁ ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ହ୍ୟାକ୍ କରିବା ସହ ଚୋରାଇ ନେବାର ପ୍ରୟାସ କରିଥାନ୍ତି, ଯାହା ଫଳରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅକାମି ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଏପରିକି ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ କୌଣସି ନିଜସ୍ୱ ଆପ୍ଲିକେସନ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ବ୍ୟାବସାୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ଡାଟାକୁ ହ୍ୟାକ୍ କରିବା ସହ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସହ ବ୍ୟାବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାନ୍ତି, ଯାହାକୁ ଡିନାଏଲ୍ ଅଫ୍ ସର୍ଭିସ୍ (ଡି.ଓ.ଏସ) ଆଟାକ୍ କୁହାଯାଏ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବ୍ୟବହାର କରି ଅନ୍ୟ ଅପରାଧିକ କାମରେ ଲିପ୍ତ ରହିବା ସହ କମ୍ପ୍ୟୁଟର କିମ୍ବା ନେଟୱର୍କ ଜରିଆରେ ମାଲୱାର, ଅନୈତିକ ତଥ୍ୟ, ବେଆଇନ ଫଟୋ ବା ଛବିକୁ ଭାଇରାଲ୍ କରି ଦେଇଥାନ୍ତି । ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ଏ ସବୁକୁ ଏକାସାଥିରେ କରିବା ସହ ସେମାନେ କମ୍ପ୍ୟୁଟରକୁ ଭାଇରସ୍ ଦ୍ୱାରା କବଳିତ କରି ନେଇ ନିଜ ଆୟତ୍ତକୁ ନେବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାନ୍ତି । ତା'ପରେ ମାଲୱେର ସହାୟତାରେ ସେ ସବୁକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ନେଟୱର୍କ ସହାୟତାରେ ସାର୍ବଜନୀନ କରି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏପରିକି ଚୋରେଇ ନେଇଥିବା ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କମ୍ପ୍ୟୁଟରରେ ସୁରକ୍ଷିତ କରି ରଖିଦିଅନ୍ତି ।

ମାଲୱେର୍ ଆକ୍ରମଣ : ମାଲୱେର୍‌କୁ ବ୍ୟବହାର କରି କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସିଷ୍ଟମ୍ ବା ନେଟୱର୍କକୁ ଭାଇରସ୍ ଦ୍ୱାରା ଅକାମି କରିଦେବା ପରେ ବ୍ୟବହୃତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ମାଲୱେର୍ ସହ ବୁଝାମଣା କରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାମ ହାସଲ ସହ ଆହୁରି ଅନେକ କାମ କରିବା ପାଇଁ ସଂପୃକ୍ତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବାଧ ହୋଇଥାଏ । ଏତିକି ବେଳେ ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ଏଥିରେ ମହଜୁଦ ଥିବା ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ, ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟକୁ ନିଜ ପାଖକୁ ନେଇ ଯିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଫଳରେ ଅପରାଧୀମାନଙ୍କର ଅପରାଧ ପ୍ରବଣତାକୁ ଆହୁରି ବଢ଼େଇ ଦେଇଥାଏ ଓ ସେମାନେ ଏପରି ଅନେକ ଅପରାଧ କରି ଚାଲିଥାନ୍ତି ।

ୱାନା କ୍ରାଏ ରେନସମ୍‌ୱେର : ୨୦୧୭ ମସିହା ମଇ ମାସରେ ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ସାଇବର ଅପରାଧ ମଧ୍ୟରୁ "ୱାନା କ୍ରାଏ ରେନସମ୍‌ୱେର" ମାଲୱେର ଆଟାକର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଉଦାହରଣ । ୱାନା କ୍ରାଏ ଏକ ପ୍ରକାର ରେନସମ୍‌ୱେର ଯାହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଅପରାଧୀମାନେ କମ୍ପ୍ୟୁଟରରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ରେନସମ୍ ନିକଟରେ ଗଚ୍ଛିତ ରଖି ସଂପୃକ୍ତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ମାଲିକ ପାଖରୁ ବେଆଇନ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରିଥାନ୍ତି । ରେନସମ୍‌ୱେର୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥାଏ ମାଇକ୍ରୋ ସଫ୍ଟ ୱିଣ୍ଡୋକୁ ଅକାମି କରିଦେବା । ଯେତେବେଳେ ୱାନ୍ କ୍ରାଏ ରେନସମ୍‌ୱେର୍ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲା, ସେ ସମୟରେ ବିଶ୍ୱରେ ୧୫୦ ଗୋଟି ଦେଶରେ ମୋଟ ପ୍ରାୟ ୨୩୦,୦୦୦ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା । ଅପରାଧୀମାନେ ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନଙ୍କ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବନ୍ଦ କରି ଦେଇ ବିଟ୍ କଏନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ବେଆଇନ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରଥିଲେ । ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ କ୍ଷତିର ପରିମାଣ ପ୍ରାୟ ୪ ବିଲିୟନ ଡଲାର ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ଏପ୍ରକାର ଅପରାଧ ତାର କାୟା ବିସ୍ତାର କରି ଚାଲିଛି ।

ଫିସିଂ : ସ୍ପାନ ଇମେଲ୍ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାଟରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ କବଳିତ କରି ଅପରାଧୀମାନେ ନିଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିଥାନ୍ତି । ମସ୍କୋରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ୨୦୧୮ ବିଶ୍ୱକପ୍ ଫୁଟବଲ୍ ମ୍ୟାଚ୍ ବେଳେ କ୍ରୀଡ଼ାପ୍ରେମୀମାନଙ୍କୁ ସାଇବର ଅପରାଧୀମାନେ ଭ୍ରମିତ କରି ମାଗଣାରେ ଖେଳ ଦେଖିବାକୁ ଯିବାକୁ ଇମେଲ୍ ପଠାଇ ଏମିତି ଅପରାଧ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ଉତ୍ସାହିତ କ୍ରୀଡ଼ାପ୍ରେମୀ ଯେତେବେଳେ ଇମେଲ୍ ଖୋଲିଲେ, ସେମାଙ୍କର ଗଚ୍ଛିତ ସମସ୍ତ ଡାଟା ଚୋରି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ମିଥ୍ୟା ମେସେଜ୍ ପଠାଇ ଅନଲାଇନ୍‌ରେ ଜିନିଷ ପତ୍ର କ୍ରୟ କରିବାର ଲୋଭ ଦେଖେଇ ଅପରାଧୀମାନେ ତଥ୍ୟ ଚୋରି କରିଥାନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ଛଳନା ପ୍ରବଞ୍ଚନା ପୂର୍ବକ ନିଜକୁ କମ୍ପାନୀର ଉଚ୍ଚ ପଦସ୍ଥ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ଅପରାଧୀମାନେ ପରିଚୟ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ମେସେଜ୍ : ମେସେଜ କିମ୍ବା ନିଜର ଉଦ୍ରେଚିତ କଣ୍ଠ ସ୍ୱର ଓ ମାର୍ଜିତ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ଭଏସ୍ ମେଲ୍ ବା ମେସେଜ୍ ପଠାଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମେସେଜ୍‌କୁ ଅନେଇ ବସିଥାନ୍ତି । ମେସେଜ୍‌ର ଉତ୍ତର ପଠେଇବା ମାତ୍ରେ ସମସ୍ତ ଡାଟାକୁ ସେମାନେ ଚୋରାଇ ନେବା ସହ କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ଟଙ୍କା ଉଠେଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାନ୍ତି ସେମାନେ ।

କ୍ରିଟିକାଲ୍ ଇନ୍‌ଫ୍ରାଷ୍ଟ୍ରକଚର ଆକ୍ରମଣ ଦ୍ୱାରା ସରକାରଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ, ଶକ୍ତି ବିଭାଗ, ପରିବହନ ବିଭାଗ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଅପରାଧୀମାନେ ଟାର୍ଗେଟ କରିଥାନ୍ତି । ୨୦୨୧ ମସିହାରେ ଉପନିବେଶିକ ପାଇପ୍ ଲାଇନ ଉପରେ ରେନସମ୍‌ୱେର ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରମଣ କରି ସମଗ୍ର ଦକ୍ଷିଣ ଆମେରିକାକୁ ତେଲ ଯୋଗାଣ ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ଦିନକୁ ଦିନ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ସାଇବର ଅପରାଧ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ସାଇବର ଅପରାଧୀଙ୍କ କବଳରୁ ବର୍ତ୍ତିବା ପାଇଁ ସର୍ବଦା ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ■

ଆଇନଜୀବୀ
ପ୍ରଗତି ବିହାର, ସାଳନ୍ଦୀ ବିହାର, ବାଇପାସ, ଭଦ୍ରକ
ମୋ: ୯୪୩୭୧୨୮୮୪୧

ଡିଜିଟାଲ ଯୁଗରେ, ସାଇବର ଠକେଇ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବିପଦ ଭାବରେ ଉଭା ହୋଇଛି; ଯାହା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ, ବ୍ୟବସାୟ, ଏପରିକି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ। ଦ୍ରୁତ ଡିଜିଟାଇଜେସନ୍ ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ପ୍ରବେଶ ବିପୁଳ ସୁବିଧା ଆଣିଛି, କିନ୍ତୁ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଠକେଇର ଶିକାର ହେବାକୁ ପଡୁଛି। ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟ ଚୋରି, ସେବା ବ୍ୟାହତ କିମ୍ବା ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ। ଯେହେତୁ ସାଇବର ଠକମାନେ ଅଧିକ ଉନ୍ନତ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି, ଏହି ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଏବଂ ରୋକିବା ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ।

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଓ ସତର୍କତା

ଶୁଭମ୍ ପଣ୍ଡା

ଡିଜିଟାଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ପ୍ରତାରଣାକୁ ସାଇବର ଠକେଇ କୁହାଯାଏ। ମୁଖ୍ୟତଃ ତଥ୍ୟ, ଅର୍ଥ କିମ୍ବା ଉତ୍ସକୁ ଅନଧିକୃତ ଆକ୍ସେସ୍ ହାସଲ କରିବା ହେଉଛି ସାଇବର ଅପରାଧୀର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ। ସାଇବର ଠକ ପୀଡ଼ିତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣା କରିବା ପାଇଁ ସଫ୍ଟୱେୟାର ଦୁର୍ବଳତା, ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ଏବଂ ଡିଜିଟାଲ୍ ଯୋଗାଯୋଗକୁ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଏ। ସାଧାରଣତଃ ଫିସିଂ, ରେନସମ୍‌ୱେର୍ ଆକ୍ରମଣ, ପରିଚୟ ଚୋରି, ଟ୍ୟାକ୍ସ ଠକେଇ, ଏବଂ ଡିଜିଟାଲ ଗିରଫ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଏହି ଆକ୍ରମଣଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟତଃ ଇମେଲ୍, ସୋସିଆଲ୍ ମିଡିଆ କିମ୍ବା ୱେବସାଇଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଘଟିତ ହୋଇଥାଏ। ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉପଭୋକ୍ତାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବଡ଼ ସଂସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ୍ କରାଯାଇପାରେ।

ଡିଜିଟାଲ୍ ଆରେଷ୍ଟ ସ୍କାମ୍: ଅପରାଧୀମାନେ ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ଛଦ୍ମନାମ କରନ୍ତି, ଭିଡିଓ କଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଗିରଫ ଧମକ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ପୀଡ଼ିତଙ୍କୁ 'ଡିଜିଟାଲ୍ ଆରେଷ୍ଟ' ଅଧୀନରେ ରଖି ଟଙ୍କା ଲୁଟି ନେଇଥାନ୍ତି।

ଓଟିପି ଠକେଇ: ଠକମାନେ ଖାତାକୁ ଅନଧିକୃତ ପ୍ରବେଶ ଅନୁମତି ଦେଇ ଫିସିଂ କଲ୍, ପାଠ୍ୟ, କିମ୍ବା ଲିଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ଥର ପାସ୍‌ୱାର୍ଡ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣା କରନ୍ତି।

କେୱାଇସି ଯାଞ୍ଚ ସ୍କାମ୍: ସ୍କାମରମାନେ ବ୍ୟାଙ୍କ କିମ୍ବା ଟେଲିକମ୍ ପ୍ରତିନିଧି ବୋଲି ପ୍ରଥମେ ନିଜକୁ ପରିଚୟ ଦିଅନ୍ତି। ପରେ ଗୁପ୍ତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଟଙ୍କା ଚୋରି କରିବାକୁ ନକଲି ଲିଙ୍କ୍ କିମ୍ବା ଆପ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କେୱାଇସିକୁ ଅପଡେଟ୍ କରିବାକୁ ପୀଡ଼ିତମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତି।

ଫିସିଂ ଇମେଲ୍ ଏବଂ ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଏସ୍: ନକଲି ଇମେଲ୍ କିମ୍ବା ବାର୍ତ୍ତା ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରୁ ଦେଖାଯାଏ, ଲଗ୍‌ଇନ ପ୍ରମାଣପତ୍ର କିମ୍ବା ଆର୍ଥିକ ବିବରଣୀ ମାଗିଥାଏ, ଯାହା ପରେ ଅପବ୍ୟବହାର ହୋଇଥାଏ।

ନକଲି ବିନିଯୋଗ ସୁଯୋଗ: ଠକମାନେ ସୋସିଆଲ୍ ମିଡିଆ କିମ୍ବା କଲ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ଲୋକଙ୍କୁ ବିନିଯୋଗ ଯୋଜନା, କ୍ରିପ୍ଟୋ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ କିମ୍ବା ପାଣ୍ଠି ଚୋରି କରୁଥିବା ଆପ୍‌ରେ ଆକର୍ଷିତ କରନ୍ତି।

ରିମୋଟ୍ ଆକ୍ସେସ୍ ସ୍କାମ୍: ପୀଡ଼ିତମାନେ ରିମୋଟ୍ ଆକ୍ସେସ୍ ଆପ୍ ସଂସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଅଟନ୍ତି, ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କୁ ଟଙ୍କା କିମ୍ବା ଡାଟା ଆକ୍ସେସ୍ କରିବାକୁ ଡିଭାଇସ୍ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି।

ସିମ୍ ଅଦଳବଦଳ ଠକେଇ: ଅପରାଧୀମାନେ ଜାଲିଆତି କରି ପୀଡ଼ିତଙ୍କର ନମ୍ବର ସହିତ ଲିଙ୍କ୍ ହୋଇଥିବା ସିମ୍ କାର୍ଡ ହାସଲ କରନ୍ତି, ଓଟିପିକୁ ଅଟକାଇ ଅନଧିକୃତ କାରବାର କରନ୍ତି।

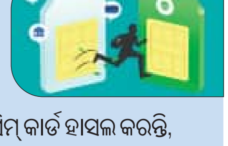

ବ୍ୟବସାୟ ଇମେଲ୍: ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ଇମେଲ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ମାଧ୍ୟମରେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କିମ୍ବା ବିକ୍ରେତାଙ୍କୁ ଛଦ୍ମନାମ କରି ବ୍ୟବସାୟକୁ ଧମକ ଦିଅନ୍ତି। ଏଭଳି ବିଭିନ୍ନ କୌଶଳ ଆପଣାଇ ସାଇବର ଠକମାନେ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଲୁଟି ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି।

ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବେ କେମିତି ?

ସାଇବର ବିପଦ ସବୁବେଳେ ବିକଶିତ ହେଉଥିବାବେଳେ ଅନେକ ବ୍ୟାବହାରିକ ପଦକ୍ଷେପ ସାଇବର ଠକେଇର ଶିକାର ହେବାର ଆଶଙ୍କା ନାଟକୀୟ ଭାବରେ ହ୍ରାସ କରିପାରେ।

- **ସଚେତନ ରୁହନ୍ତୁ:** ନିୟମିତ ଭାବରେ ନୂତନ ସାଇବର ବିପଦ ଏବଂ ସ୍କାମ୍ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଜ୍ଞାନକୁ ଅଦ୍ୟତନ କରନ୍ତୁ, କାରଣ ସଚେତନତା ସର୍ବଦା ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅଟେ।
- **ଶକ୍ତିଶାଳୀ ପାସ୍‌ୱାର୍ଡ ଏବଂ ମଲ୍ଟି ଫ୍ୟାକ୍ଟର୍ ପ୍ରମାଣ:** ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖାତା ପାଇଁ ଜଟିଳ, ଅନନ୍ୟ ପାସୱାର୍ଡ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ସମ୍ଭବ ମଲ୍ଟି ଫ୍ୟାକ୍ଟର୍ ପ୍ରାମାଣିକୀକରଣକୁ ସକ୍ଷମ କରନ୍ତୁ।
- **ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସଫ୍ଟୱେର୍:** ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଆଣ୍ଟିଭାଇରସ୍ ଏବଂ ଆଣ୍ଟି-ମାଲୱେର୍ ଉପକରଣ ସହିତ ସମସ୍ତ ଉପକରଣକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରନ୍ତୁ। ଠିକ୍ ସମୟରେ ସଫ୍ଟୱେର୍ ଅପଡେଟ୍ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।
- **ଯୋଗାଯୋଗ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ:** ଅବାଞ୍ଛିତ ବାର୍ତ୍ତା, ଲିଙ୍କ୍, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ଆର୍ଥିକ ସୂଚନା ମାଗୁଥିବା କଲ୍ ଉପରେ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତୁ। ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସର୍ବଦା ସରକାରୀ ଚ୍ୟାନେଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ।
- **ସୁରକ୍ଷିତ ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ:** ଅସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ନଜର ରଖନ୍ତୁ। ଅସୁରକ୍ଷିତ କିମ୍ବା ସର୍ବସାଧାରଣ ନେଟୱର୍କ ଉପରେ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ତଥ୍ୟ ବାଣ୍ଟିବାଠାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ।
- **ବ୍ୟାକଅପ୍ ଡାଟା:** ନିୟମିତ ଭାବରେ ଜରୁରି ଫାଇଲଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାକଅପ୍ କରନ୍ତୁ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଯଦି ରାନସମୱେର୍ ଆକ୍ରମଣ ହୁଏ, ତେବେ ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କୁ ଦେୟ ନ ଦେଇ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିବ।
- **ସାଂଗଠନିକ ଭିଜିଲାନ୍ସକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରନ୍ତୁ:** ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ନିୟମିତ ସାଇବର ନିରାପତ୍ତା ତାଲିମ ନେବା, ପ୍ରବେଶ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏବଂ ଉନ୍ନତ ବିପଦ ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରଣାଳୀ ନିୟୋଜନ କରିବା ଉଚିତ୍।

ସାଧାରଣ ସାଇବର ଜାଲିଆତି ରୋକିବା ଟିପ୍‌ସ ସହିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଡିଜିଟାଲ୍ ନିରାପତ୍ତାକୁ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଅନେକ ଅନନ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ। ନିୟମିତ ଡିଜିଟାଲ୍ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଅଡିଟ୍ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହେବା, ଯେପରିକି ଆପ୍ ଅନୁମତି ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ଅବ୍ୟବହୃତ କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହଜନକ ପ୍ରୟୋଗଗୁଡ଼ିକକୁ ହଟାଇବା, ଲୁକ୍କାୟିତ ବିପଦର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିପାରେ। ବାୟୋମେଟ୍ରିକ୍ ପ୍ରାମାଣିକୀକରଣ ପ୍ରଣାଳୀ ବ୍ୟବହାର କରିବା, ଯେପରି ଫିଙ୍ଗର ପ୍ରିଣ୍ଟ କିମ୍ବା ମୁଖ ଚିହ୍ନ, ପାରମ୍ପରିକ ପାସୱାର୍ଡ ବାହାରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷାସ୍ତର ଯୋଗ କରିଥାଏ। ଅନଲାଇନ୍ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ୍ ସମୟରେ ଅଂଶୀଦାର ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥ୍ୟକୁ କମ୍ କରି ଡିଜିଟାଲ୍ ପାଦଚିହ୍ନ ବିଷୟରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଏବଂ ଅନାବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହକୁ ବାଦ୍ ଦେବା ସାଇବର ଅପରାଧୀ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍‌କୁ ରୋକିପାରେ। ଅଧିକନ୍ତୁ, ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସାଇବର ସିକ୍ୟୁରିଟି ଅପଡେଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଉଦୀୟମାନ ଠକେଇର କୌଶଳ ବିଷୟରେ ନିଜକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ସୂଚିତ ସଜାଗତା ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ। ଶେଷରେ, ଅବାଞ୍ଛିତ ଡିଜିଟାଲ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରତି ସଚେତନ ଆଶାବାଦୀତାର ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା, ଅନ୍ଧ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା, ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣାକୁ ଶୀଘ୍ର ଚିହ୍ନିବା ଏବଂ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଭାବରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କରିବା, ସାଇବର ଠକେଇ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସାମଗ୍ରିକ ସ୍ଥିରତାକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା।

ସାଇବର ଠକେଇ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି, ଯାହା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି। ଡିଜିଟାଲ୍ ଗିରଫ, ଓଟିପି ଚୋରି ଏବଂ ନକଲି କେୱାଇସି ଅଦ୍ୟତନ ଭଳି କୌଶଳ ସହିତ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ଉଭୟ ବୈଷୟିକ ଏବଂ ମାନବ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି। ସଚେତନତା, ଡିଜିଟାଲ୍ ସାକ୍ଷରତା ଏବଂ ଦୃଢ଼ ସୁରକ୍ଷା ଅଭ୍ୟାସ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମୂଳଦୁଆ ପାଲଟିଛି। ସାଇବର ବିପଦ ଦୃଶ୍ୟ ଅଧିକ ଜଟିଳ ହୋଇଥିବାରୁ ସକ୍ରିୟ ସଚେତନତା ଏବଂ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରତିରୋଧ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ। ■

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସବୁଠୁ ବଡ଼ ସାଇବର ଆକ୍ରମଣ

ଇଣ୍ଟରନେଟ୍, କମ୍ପ୍ୟୁଟର, ମୋବାଇଲ୍ ବା କୌଣସି ଡିଜିଟାଲ୍ ପ୍ରଣାଳୀର ଉପଯୋଗରେ କରାଯାଉଥିବା ଅପରାଧକୁ ସାଇବର ଅପରାଧ ବୋଲି କୁହାଯାଏ। ଏଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଡାଟା ଚୋରିଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରୁ ଟଙ୍କା ଉଠାଇବା, ସରକାରୀ ୱେବସାଇଟ୍ ହ୍ୟାକ୍ କରିବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ ସାମିଲ ଅଛି। କହିବାକୁ ଗଲେ ସାଇବର ଆକ୍ରମଣକାରୀ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା, କାହାରିକୁ ଛାଡୁନାହାନ୍ତି। ଏପରିକି ଅନେକ ସାଇବର ଆକ୍ରମଣ ଯୋଗୁଁ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ କୋଟି କୋଟି ଡଲାରର କ୍ଷତି ହୋଇଛି। ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଦିନକୁ ଦିନ ଏହି ଅପରାଧ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି। ଏହି କ୍ରମରେ ସବୁଠୁ ବଡ଼ ତଥା ଚର୍ଚ୍ଚିତ କେତେକ ସାଇବର ଆକ୍ରମଣକୁ ନେଇ ଏହି ଉପସ୍ଥାପନା।

ଦ ଓରିଜାନାଲ ଲଜିକ୍ ବମ୍

୧୯୮୨ ମସିହା ଶୀତଳ ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ସିଆଇଏ ରୁଷିଆର ସାଇବେରିଆନ୍ ଗ୍ୟାସ୍ ପାଇପ୍ ଲାଇନ୍ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା। ତେବେ ସେ ପାରମ୍ପରିକ ବୋମା ଏବଂ କ୍ଷେପଣାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରି ଏହି ବିସ୍ଫୋରଣ କରି ନ ଥିଲା। ଏହା ବଦଳରେ ସେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର କୋଡ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ସାଇବେରିଆନ୍ ଗ୍ୟାସ୍ ପାଇପଲାଇନ୍‌ରେ ବିସ୍ଫୋରଣ କରିଥିଲା।

ଟାଇଟାନ୍ ରେନ୍

୨୦୦୪ ମସିହାରେ ସ୍ୱାନ୍ କାରପେଣ୍ଟର ସମନ୍ୱିତ ଉପାୟରେ ସାଇବର ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲା। ଏହି ଆକ୍ରମଣ ଯୋଗୁଁ ଏଫ୍‌ବିଆଇ ବି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଚକିତ ହୋଇଥିଲା। ଏଫ୍‌ବିଆଇକୁ ଲାଗୁଥିଲା ଏହି ଆକ୍ରମଣ ଚୀନର ସମର୍ଥିତ ସମୂହଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଛି। ତେବେ ଟାଇଟନ୍ ରେନ୍ ନାମରେ ପରିଚିତ ଏହି ହ୍ୟାକର ଅନେକ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ନେଟ୍‌ୱାର୍କ ଉପରେ କବ୍‌ଜା କରିଥିଲା। ଏଥିରେ ନାସା, ଲକକିଡ୍ ମାର୍ଟିନ୍, ରେଡଷ୍ଟୋନ୍ ଆରସେନଲ୍ ଏବଂ ସାଣ୍ଡିଆ ନ୍ୟାସନାଲ୍ ଲାବରୋଟୋରିଜ୍ ସାମିଲ ଥିଲା। ଏହି ସାଇବର ଆକ୍ରମଣରେ ସେନା ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଗୁଇନ୍ଦା ସହ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଚୋରି କରି ଦିଆଯାଉ ଥିଲା।

ମୁନ୍‌ଲାଇନ୍ ମାଜେ

ଏହି ହ୍ୟାକିଂର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ହ୍ୟାକର ଆମେରିକୀୟ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସିଷ୍ଟମ୍‌କୁ ହ୍ୟାକ୍ କରିଥିଲେ। ଏହି ହ୍ୟାକିଂ 'ମୁନଲାଇନ୍ ମାଜେ' ନାମରେ ଜଣାଶୁଣା। ଆମେରିକୀୟ ଅଧିକାରୀ ଏହା ପଛରେ ରୁଷର ହାତ ଥିବା କହୁଥିଲେ। ହେଲେ ରୁଷର ଏଥିରେ କୌଣସି ଭୂମିକା ନ ଥିବା ରୁଷ ମନା କରି ଚାଲିଥିଲା। ଏହି ସାଇବର ଆକ୍ରମଣରେ ସାମରିକ ମାନଚିତ୍ର, ପେଣ୍ଟାଗନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆମେରିକୀୟ ଅଧିକାରୀ, ଶକ୍ତି ବିଭାଗ, ନାସା, ବିଭିନ୍ନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଗବେଷଣା ପ୍ରୟୋଗଶାଳାକୁ ଟାର୍ଗେଟ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ସାଇବର ଆକ୍ରମଣ ବାବଦରେ ୧୯୮୮ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା। ଯାହା ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ବର୍ଷ ଧରି ଚାଲିଥିଲା।

ଏପ୍‌ସିଲନ୍

ସାଇବର ଆକ୍ରମଣ ଇତିହାସରେ ଏହା ଥିଲା ସବୁଠୁ ମହଙ୍ଗା ସାଇବର ଆକ୍ରମଣ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ। ବିଶ୍ୱର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ମାର୍କେଟିଂ ଏବଂ ହ୍ୟାଣ୍ଡଲିଂ ସର୍ଭିସ୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରି ଏପସିଲନ୍‌ର ଡାଟା ଚୋରି କରାଯାଇଥିଲା। ଏଥିରେ ୨୦୧୧ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିଳ୍ପ, ଆର୍ଥିକ ସେବା, ଖୁଚୁରା ଏବଂ ଅନେକ ପ୍ରମୁଖ କମ୍ପାନୀ ସାମିଲ ଥିଲା। ଏହି ସାଇବର ଆକମ୍ରଣରେ ହ୍ୟାକର ଇମେଲ ଠିକଣାକୁ ହ୍ୟାକ୍ କରିଥିଲେ। ଯେଭଳି ସେମାନେ ଏହାକୁ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ।

ଏଷ୍ଟୋନିଆ ସାଇବର ୱାର୍

୨୦୦୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୨୭ରେ ଏଷ୍ଟୋନିଆ ସରକାର ଟ୍ରାନ୍ସନିଷ୍ଟାର କେମଲିନ ଗ୍ରୁପ୍‌ର ସମର୍ଥକ ନାଶୀକୁ ସାଇବର ଆତଙ୍କବାଦର ଶିକାର କରିଥିଲା। ସେମାନେ ସରକାରୀ ୱେବସାଇଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ହ୍ୟାକ୍ କରିବା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକକୁ ଅକାମୀ କରିବା ପାଇଁ ପିଙ୍ଗ୍ ଫ୍ଲଡ୍ ଏବଂ ବଟନେଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ। ସେମାନଙ୍କର ଏହି ବିଧି ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜଟିଳ। ଏଷ୍ଟୋନିଆ ସରକାର ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ ଯେ, ଏହି ହ୍ୟାକରଙ୍କୁ ରୁଷ ସରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଇପାରନ୍ତି।

ସୋନି

୨୦୧୧ ମସିହାରେ ଏକ ଅଜଣା ଗୋଷ୍ଠୀ ସାଇବର ଆକ୍ରମଣରେ ୭୭ ମିଲିୟନ ପ୍ଲେଷ୍ଟେସନ୍ ନେଟୱର୍କ ଏବଂ ସୋନି ଅନଲାଇନ୍ ଏଣ୍ଟରଟେନମେଣ୍ଟ ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ସୂଚନା ଚୋରି କରିଥିଲେ। ଏଥିରେ ଲୋକଙ୍କ କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ଏବଂ ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡ ସୂଚନା ସାମିଲ ଥିଲା। ଏହା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରାୟ ୧ ବିଲିୟନରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦୁଇ ବିଲିୟନ ଡଲାର କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା।

ରାଷ୍ଟ୍ରପତିସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁଇନ୍ଦା

୨୦୦୮ ମସିହା ଆମେରିକା ନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ ଚୀନ୍ ଏବଂ ରୁଷର ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ହ୍ୟାକରମାନେ ବାରାକ ଓବାମା ଏବଂ ଜନ ମ୍ୟାକ୍‌କେନ୍ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଚାରକୁ ହ୍ୟାକ୍ କରିଥିଲେ। ଏଥିରେ ଇମେଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଡାଟା ସାମିଲ ଥିଲା। ଏହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଏଫ୍‌ବିଆଇ ସମସ୍ତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଇଲେକଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣକୁ ଜବତ କରିଥିଲା।

ମାଇକଲ କେଲସି

୧୫ ବର୍ଷୀୟ ମାଇକେଲ୍ ଡାମନ କେଲସି ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱୀପର ନିବାସୀ। ସେ ଦେଖିବାକୁ ସାଦାସିଧା ନଜର ଆସୁଥିଲେ ହେଁ, ସାଇବରସ୍ପେସ୍‌ରେ ସେ 'ମାଫିଆ ବଏ' ନାଁରେ ଥିଲା ଲୋକପ୍ରିୟ। ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ସେ ଅନେକ କମ୍ପାନିର ଡାଟାବେସ୍‌କୁ ହ୍ୟାକ୍ କରିଥିଲା। ଏଥିରେ ୟାହୁ, ଫିଫା ଡଟ୍ କମ୍, ଆମାଜନ୍, ଇବେ ଏବଂ ସିଏନ୍‌ଏନ୍ ସାମିଲ ଥିଲା। ଏହି ହ୍ୟାକିଂ ଯୋଗୁଁ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକକୁ ପ୍ରାୟ ୧.୨ ବିଲିୟନ ଆମେରିକୀୟ ଡଲାରର କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା।

ସ୍ୱେନ୍ ଜଷ୍ଟନ

ଜର୍ମାନ କଲେଜର ଛାତ୍ର ସ୍ୱେନ ଜଷ୍ଟନ ଲେଖକ ଭାବେ ଏକଥା ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ, ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ନେଟ୍‌ସ୍କାଇ ଓରମର ଏବଂ ସେସର୍ କମ୍ପ୍ୟୁଟର୍ ଓରମର ନାମକ ଭାଇରସ୍‌କୁ ସେ ତାଙ୍କ ୧୮ତମ ଜନ୍ମଦିନରେ ପ୍ରସାର କରିଥିଲେ। ଯାହାର ପ୍ରଭାବ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ବ୍ୟାପିଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା। ଏହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟ ୫୦୦ ମିଲିୟନ ଡଲାର କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା। ବିଶେଷଜ୍ଞ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ ଯେ ଏହି କ୍ଷତି ଆହୁରି ଅଧିକ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା। କାରଣ ଏହା ଡେଲଟା ଏୟାରଲାଇନ ସିଷ୍ଟମକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା। ଫଳରେ ଅନେକ ଉଡ଼ାଣ ବାତିଲ କରାଯାଇଥିଲା। ସେହିପରି ସ୍ୱେନ୍‌ଙ୍କ ଉପରେ ମାଇକ୍ରୋସଫ୍ଟ ୨୫୦,୦୦୦ ଆମେରିକୀୟ ଡଲାରର ପୁରସ୍କାର ମଧ୍ୟ ରଖିଥିଲା।

ଟିଜେଏକ୍ସ

ଟିଜେଏକ୍ସ ହେଉଛି ମାସାଚୁସେଟ୍ସ-ଭିତ୍ତିକ ଏକ ରିଟେଲିଂ କମ୍ପାନି। ଏହାର ମାଲିକ ଟିଜେ ମ୍ୟାକସକ୍ସ ଏବଂ ମାର୍ଶଲସ ସମେତ ଅନେକ ରିଟେଲ କମ୍ପାନିକୁ ଆଲବର୍ଟ ଗୋଞ୍ଜାଲେସ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଗ୍ରୁପ୍ ଦ୍ୱାରା ହ୍ୟାକ୍ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ହ୍ୟାକିଂରେ ପ୍ରାୟ ୪୫ ମିଲିୟନ କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ଏବଂ ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡର ତଥ୍ୟ ଚୋରି କରାଯାଇଥିଲା। ଏହା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନେ ଅନେକ ମିଲିୟନ ଡଲାର ସଫି ୱାଲମାର୍ଟରୁ କରିଥିଲେ। ଏହି ସାଇବର ଆକ୍ରମଣ ମାଧ୍ୟମରେ ୨୫୦ ଡଲାରର କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା।

ନୀତି ଅନୀତି ରାଜନୀତି

ଶ୍ରୀବିଦୁର

ସାଉଁଟା କାଣ୍ଡରେ ବିଜୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ

ପଚିଶି ବର୍ଷ ହେଲା ହାତ ଦଳ ଓଡ଼ିଶାରେ କ୍ଷମତାରେ ନାହିଁ ; ଛଅ ବର୍ଷ ହେଲା ମୁଖ୍ୟ ବିରୋଧୀଦଳ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟ ହରାଇ ସାରିଛି । ରାଜ୍ୟରେ ଦଳର ପତିଆରା କମିଛି, ହେଲେ ଦଳର ନେତାମାନେ ଧନ ବଳରେ କିଛି କମ୍ ବଳୁଆ ନୁହନ୍ତି । ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ତୁଳନାରେ ହାତ ଦଳର ପୂର୍ବତନ ମନ୍ତ୍ରୀ, ସାଂସଦ, ବିଧାୟକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ । ସେଥିପାଇଁ ଦଳୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମୟରେ ମାଷ୍ଟରକ୍ୟାଣ୍ଟିନ ହାତ ମଠ ସାମ୍ନାରେ ଯେତେ ସଂଖ୍ୟକ ଦାମୀ ଗାଡ଼ି ଲାଗେ, ସେତେ ଦାମୀଗାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଦଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ସାମ୍ନାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେନା । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦେଶର ଅନ୍ୟତମ ଧନୀ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଭାବରେ ପରିଚିତ ହାତ ପାର୍ଟି ନୂଆପଡ଼ା ଉପନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ ଦଳୀୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ପାଣ୍ଠି ଦେଇ ପାରୁ ନ ଥିବା ବିଶ୍ୱାସ କରିହେଉ ନାହିଁ । ଗଲା ନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ ହାତ ପାର୍ଟିର ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ ଯେତିକି ପାଣ୍ଠି ଦିଆଯାଇଥିଲା, ତା'ଠୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥରାଶି ପଞ୍ଚାୟତରେ ସରପଞ୍ଚମାନେ ବି କୁଆଡ଼େ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଅନେକ ବିଧାୟକ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଅଭିମାନ କରିଥିଲେ । ଏପରିକି ଦଳ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ନ ଦେବାରୁ ଜଣେ ପ୍ରାର୍ଥୀ ନିର୍ବାଚନରୁ ବି ଓହରି ଯାଇଥିଲେ । ଆଉ ଏବେ ନୂଆପଡ଼ା ଉପନିର୍ବାଚନ ଦଳ ପାଇଁ ସମ୍ମାନର ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇଥିବାବେଳେ ମଠ ସିନ୍ଦୂକରୁ ତାଲା ଖୋଲୁନି, ଦଳର ନେତାମାନେ ଗାଞ୍ଜିଆରୁ ଗଣ୍ଠି ବି ଖୋଲୁ ନାହାନ୍ତି । ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଶେଷରେ ମଠ ମହନ୍ତଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ଚିଠି ଲେଖିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଏଗୁଡ଼ା କି କଥା କହିଲେ? ଦଳ ଧନୀ, ନେତା ଧନୀ, ହେଲେ ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ନାହିଁ ? ସାଉଁଟା କାଣ୍ଡରେ କି ଯୁଦ୍ଧ କରିବେ ଭକ୍ତ ? ■

କୀର୍ତ୍ତିବାନ ଯୋଗାଣମନ୍ତ୍ରୀ

ଅଠର ବର୍ଷ ତଳେ ଦେଶରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଜାତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ମିଶନ । ଦେଶରେ ଯେପରି କେହି ଜଣେ ଲୋକ ଅନାହାରରେ ରହିବେ ନାହିଁ ବା ଖାଦ୍ୟ ନ ପାଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିବେ ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ତତ୍‌କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନମୋହନ ସିଂହ ସରକାର ଏହି ଯୋଜନାର ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ସାରା ଦେଶରେ ସବୁଠାରୁ ସଫଳ ରାଜ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ଓଡ଼ିଶା । ତାମିଲନାଡୁ ପରେ ଦେଶର ଦ୍ୱିତୀୟ ରାଜ୍ୟ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗରିବ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ଟଙ୍କାରେ ଚାଉଳ ଯୋଗାଇବା ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାର ସଫଳତା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍‌କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱ ଖାଦ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟସ୍ତରରେ ସମ୍ମାନିତ କରିଥିଲା । ମାତ୍ର ସରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପରେ ଏବେ ଦୀର୍ଘ ତିନି ଦଶନ୍ଧି ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପୁଣି ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁର ପଦଧ୍ୱନୀ ଶୁଭିଛି; ଇ-କେୱାଇସି ନାମରେ ଚାଉଳ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଯିବା ଯୋଗୁଁ ସୁକିନ୍ଦା ଅଞ୍ଚଳରେ ରିସା ମାଙ୍କଡ଼ିଆ ନାମକ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଶାସକ ଦଳର ରାଜନୈତିକ ସମାବେଶରେ ଲୋକ ନ ହେବାରୁ ନୂଆପଡ଼ାରେ ହଜାର ହଜାର ଲୋକଙ୍କ ଖାଦ୍ୟ ରାସ୍ତାରେ ଫିଙ୍ଗା ଯାଇଛି, ତାକୁ ଖାଇ ଚାରିଗଣ୍ଡା ଗାଈ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି । ଆଉ ଏପଟେ ଖାଦ୍ୟ ନ ପାଇ ରିସାଙ୍କ ପରି ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ଯାଇଛି । ମନ୍ଦିର ତୋଳିଲେ ନାଁ ପଡ଼େ, ରାସ୍ତାରେ ଶୌଚ କଲେ ବି ନାଁ ପଡ଼େ । ରିସା ମାଙ୍କଡ଼ିଆ ମୃତ୍ୟୁରେ ଆମ ଖାଦ୍ୟଯୋଗାଣ ମନ୍ତ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କେଉଁ କୀର୍ତ୍ତି ଅର୍ଜିଛନ୍ତି, ତାହା ରାଜ୍ୟବାସୀ ଏବେ ବୁଝି ସାରିଛନ୍ତି । ■

ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କୁ ପଚାରିବ କିଏ ?

ନୂଆପଡ଼ା ଉପନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ ପଦ୍ମ ଆଖଡ଼ାର ମୁଖିଆ ମନମୋହନ ଓ ସରକାରଙ୍କ ମୁଖିଆ ମୋହନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଶାସକ ଦଳର ନେତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯିଏ ସବୁଠୁ ଚର୍ଚ୍ଚିତ, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ନିମାପଡ଼ା ଅପା ଓରଫ୍ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମ୍ୟାଡାମ୍ ପ୍ରଭାତୀ ପରିଡ଼ା । ସୁଭଦ୍ରା ଶକ୍ତି ସମାବେଶରେ ମ୍ୟାଡାମ୍‌ଙ୍କ 'ବାପଘର' ଓ 'ମାମୁଁଘର' ଟିପ୍ପଣୀ ପଦ୍ମ ଦଳ ସ୍ଥିତିକୁ ନୂଆପଡ଼ାରେ ଉପରକୁ ନେଇଛି କି ତଳକୁ ନେଇଛି ତାହା ଭିନ୍ନ କଥା; ହେଲେ ତାଙ୍କର ଭାଷଣ ଏବେ ସର୍ବତ୍ର ଭାଇରାଲ । ଏପଟେ ଏକ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଦଳୀୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ମଞ୍ଚରେ ବସାଇ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମ୍ୟାଡାମ୍ ଆଚରଣ ବିଧିର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିବା ବିରୋଧୀଦଳ ନିର୍ବାଚନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ବିରୋଧୀ ଶଙ୍ଖଦଳର ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରିବାକୁ ଯାଇ ପ୍ରଭାତୀ ମ୍ୟାଡାମ୍ ଯେଉଁ ସବୁ ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ, ଏବେ କୁଆଡ଼େ ତାହା ତାଙ୍କ ଦଳ ପାଇଁ ବୁମେରାଂ ହୋଇଥିବା ଦଳର ନେତାମାନେ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ସରକାରଙ୍କର ଜଣେ କନିଷ୍ଠ ମହିଳା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଲମ୍ବନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆହୁରି ଗୋଳମାଳିଆ କରି ଦେଇଛି । ସୂଚନା ସେବାର ସମ୍ପୃକ୍ତ କନିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଜଣକ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନୂଆପଡ଼ା ଗସ୍ତକୁ ସରକାରୀ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ କୁଆଡ଼େ ଏପରି ଦଣ୍ଡ ମିଳିଛି । ମାତ୍ର ଯଦି ମ୍ୟାଡାମ୍ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗସ୍ତ ଦଳୀୟ ଥିଲା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସରକାରୀ ନ ଥିଲା; ତେବେ ସୁଭଦ୍ରା ଶକ୍ତି ସମାବେଶ ଆୟୋଜନ ହେଲା କିପରି ? ସୁଭଦ୍ରା ଯୋଜନା କ'ଣ ପଦ୍ମ ଦଳର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କି ? ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ସହାୟତା ସରକାର ଦେଉଛନ୍ତି ନା ପଦ୍ମ ଦଳ ଦେଉଛି ? ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଏ କଥା ପଚାରିବ କିଏ ? ■

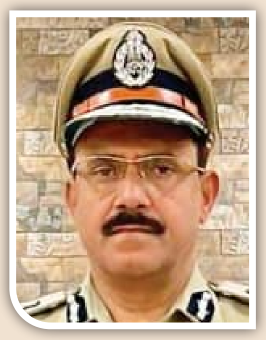

କାରାଗାର ନାଥଙ୍କ ମତିଭ୍ରମ

ବୟସ ବଢ଼ିଲେ ଲୋକଙ୍କର ପାର୍‌କିନସନ ବେମାରୀ ବାହାରେ ବୋଲି ଡାକ୍ତରମାନେ କହନ୍ତି । ମାତ୍ର ଆଜିକାଲି ଅନେକ ସୁସ୍ଥସବଳ ବାବୁମାନେ ବୟସ ପୂର୍ବରୁ ବି ମତିଭ୍ରମର ଶିକାର ହେଉଥିବା ଦେଖାଯାଉଛି । ସର୍ବଭାରତୀୟ ପୁଲିସ ସେବା ଅଧିକାରୀ ତଥା କାରାଗାର ବିଭାଗର ନାଥ କୁହାଯାଉଥିବା ଡିଜି ମହାଶୟ ଏବେ କୁଆଡ଼େ ଅବିକଳ ବେମାରୀର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ତାଙ୍କରି ବିରାଦରୀମାନେ ଭୁବନେଶ୍ୱର କ୍ଲବ୍‌ରେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଥିବା କଥା ଆମ କାନରେ ବାଜିଥିଲା ; ମାତ୍ର ନିକଟରେ ପୁଲିସ ମେସରେ କିଛି ବଡ଼ ପୁଲିସ ବାବୁଙ୍କ ଭୋଜିଭାତ ବେଳେ ପୁଣି ସେହି କଥା ଆଲୋଚନା ହେଉଥିବା ଶୁଣିବା ପରେ କେଉଁଠି ଯେ କିଛି କେଁ ଅଛି, ସେଥିରେ ଆଉ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କିଛିଦିନ ତଳେ ରାଜ୍ୟରେ ପୁଲିସ ଏସ୍‌ଆଇ ଚାକିରି ବେପାର ଘଟଣାରେ ଓପିଆର୍‌ବି ମୁଖ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଉଥିବା ଜେଲ ମୁଖିଆଙ୍କୁ ଅନେକ ସନ୍ଦେହ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଜେଲ ସୁରକ୍ଷା ଦାୟିତ୍ୱ ହୋମଗାର୍ଡଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜେଲ ମୁଖିଆଙ୍କ ସତରେ ମତିଭ୍ରମ ହୋଇଥିବା ଅନେକ ମନେ କରୁଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଜେଲରେ ବିଚାରାଧୀନ କଏଦୀ ଓ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଭୋଗୁଥିବା ଅପରାଧୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କିଛି କମ୍ ନୁହେଁ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଗ୍ୟାଙ୍ଗଷ୍ଟାର, ବ୍ରାଉନସୁଗାର ଓ ଗଞ୍ଜେଇ ବେପାରୀ, ହତ୍ୟା ଓ ବଳାତ୍କାର ଘଟଣାରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଅପରାଧୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଢେର ଅଧିକ । ଚୌଦ୍ୱାର ପରି ବଡ଼ ଜେଲରେ ଜେଲର, ୱାଡେର୍‌ନଙ୍କୁ ଚକ୍‌ମା ଦେଇ ଯେଉଁଠି କଏଦୀ ଫେରାର ହୋଇଯିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେଉଛନ୍ତି; ସେଠାରେ ଠେଙ୍ଗାଧାରୀ ହୋମଗାର୍ଡଙ୍କ ହାତରେ ଜେଲ ସୁରକ୍ଷା ଟେକିଦେବା କେଉଁ ବୁଦ୍ଧିମାନର କାର୍ଯ୍ୟ ? ■

ଏହା ଏକ ବ୍ୟଙ୍ଗାତ୍ମକ ଆଲେଖ୍ୟ । ଏହାଦ୍ୱାରା କାହାର ସମ୍ମାନହାନି କରିବା ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ସାମ୍ପ୍ରତିକ ରାଜନୈତିକ ସ୍ଥିତିକୁ ମନୋରଞ୍ଜନ ଶୈଳୀରେ ପାଠକଙ୍କ ସାମ୍ନାକୁ ଆଣିବା ଏହାର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।